

**Національний університет водного господарства та природокористування
Навчально – науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра фінансів та економічної безпеки**

Пояснювальна записка

до кваліфікаційної роботи
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти на тему:

**«Аналіз формування та використання фінансових ресурсів
місцевих бюджетів (на прикладі бюджету Березнівської міської
територіальної громади)»**

Виконала:

студентка 4 курсу денної форми
навчання спеціальності 072 «Фінанси,
банківська справа та страхування
Рабчун Оксана Олександрівна

Керівник:

к.е.н., доц.
Ляхович Ольга Олександрівна

Рецензент:

д.е.н, професор
Мельник Леонід Васильович

Рівне – 2025

АНОТАЦІЯ

Кваліфікаційна робота бакалаврського рівня вищої освіти на тему: «Аналіз формування та використання фінансових ресурсів місцевих бюджетів (на прикладі бюджету Березнівської міської територіальної громади)» / О.О. Рабчун. Рівне : НУВГП, 2025. 69 с.

У бакалаврській роботі досліджено теоретичні засади функціонування місцевих бюджетів, визначено їх значення для соціально-економічного розвитку територій та забезпечення стабільності місцевих фінансів. Досліджено структуру доходів і видатків бюджету за 2022–2024 роки, проаналізовано показники збалансованості та фінансової самостійності. Визначено основні проблеми бюджетного забезпечення та запропоновано напрями підвищення фінансової стійкості громади.

Ключові слова: місцевий бюджет, фінансова стійкість, доходи, видатки, територіальна громада, міжбюджетні трансферти.

ANNOTATION

Qualification work of the bachelor's level of higher education on the topic: "Analysis of the formation and use of financial resources of local budgets (on the example of the budget of the Berezne city territorial community)" / O.O. Rabchun. Rivne: NUWEE, 2025. 70 p. (in Russian).

In the bachelor's thesis, the theoretical foundations of the functioning of local budgets are studied, their importance for the socio-economic development of territories and ensuring the stability of local finances is determined. The structure of budget revenues and expenditures for 2022–2024 is studied, indicators of balance and financial independence are analyzed. The main problems of budget provision are identified and directions for increasing the financial stability of the community are proposed.

Keywords: local budget, financial stability, revenues, expenditures, territorial community, interbudgetary transfers.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ МІСЦЕВОГО БЮДЖЕТУ	8
1.1. Сутність та роль фінансових ресурсів місцевого бюджету	8
1.2. Методичні засади формування та використання фінансових ресурсів місцевого бюджету.....	18
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ БЮДЖЕТУ БЕРЕЗНІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ	27
2.1. Загальна характеристика бюджету Березнівської міської територіальної громади.....	27
2.2. Аналіз доходів та витрат бюджету Березнівської міської територіальної громади.....	33
2.3. Параметричний аналіз показників бюджету Березнівської міської територіальної громади	46
РОЗДІЛ 3. ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ БЮДЖЕТУ БЕРЕЗНІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ.....	55
3.1. Шляхи підвищення фінансової стійкості бюджету Березнівської міської територіальної громади	55
ВИСНОВОК.....	62
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	65
ДОДАТКИ.....	70

ВСТУП

Сучасний етап соціально-економічного розвитку України супроводжується активними процесами децентралізації влади, що передбачає передачу значної частини повноважень та ресурсів на рівень місцевого самоврядування. У цьому контексті важливого значення набуває питання формування та ефективного використання фінансових ресурсів місцевих бюджетів, адже саме вони є матеріальною основою виконання функцій та завдань територіальних громад.

Місцеві бюджети відіграють ключову роль у забезпеченні сталого розвитку громад, реалізації соціально-економічних програм, фінансуванні освітніх, медичних, культурних та інфраструктурних потреб населення. Ефективне управління фінансовими ресурсами дозволяє не лише забезпечити стабільність функціонування органів місцевого самоврядування, а й підвищити якість надання публічних послуг, створити сприятливе середовище для інвестицій і розвитку підприємництва.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю посилення фінансової самостійності територіальних громад, підвищення ефективності бюджетного планування та використання ресурсів в умовах обмеженого фінансування та зростання потреб населення. Особливої уваги заслуговує аналіз конкретного прикладу - бюджету Березнівської міської територіальної громади, яка є типовим представником об'єднаних громад у системі місцевого самоврядування України. Вивчення структури доходів і видатків, оцінка рівня фінансової автономії, динаміки податкових і неподаткових надходжень дозволяє зробити обґрунтовані висновки щодо ефективності управління ресурсами та запропонувати напрями їх оптимізації.

Питання теоретичних і прикладних аспектів формування місцевих бюджетів та аналізу їх ролі у фінансовому забезпеченні територіальних громад знайшли широке відображення у працях провідних вітчизняних дослідників.

Серед них варто відзначити наукові здобутки таких авторів, як К. Бліщук, Т. Бондарук, О. Глазов, С. Коваленко, О. Крук, Я. Пилипенко, І. Цимбалюк та інших. У своїх роботах вони розглядають ключові проблеми бюджетної децентралізації, ефективного використання фінансових ресурсів громад, міжбюджетних трансфертів, а також шляхи забезпечення фінансової самодостатності місцевого самоврядування.

Мета дипломної роботи полягає у дослідженні особливостей формування та використання фінансових ресурсів місцевого бюджету на прикладі Березнівської міської територіальної громади, а також розробці практичних рекомендацій щодо підвищення рівня їх ефективного використання і фінансової стійкості.

Для досягнення поставленої мети були сформульовані такі завдання:

- розкрити теоретичну сутність, економічну природу та функції фінансових ресурсів місцевих бюджетів;
- охарактеризувати чинне нормативно-правове забезпечення формування фінансових ресурсів на місцевому рівні;
- здійснити аналіз дохідної та видаткової частини бюджету Березнівської міської територіальної громади за останні 3 роки;
- виявити основні проблеми та дисбаланси у формуванні бюджету громади;
- запропонувати напрями зміцнення фінансової самодостатності та підвищення ефективності використання бюджетних коштів.

Об'єктом дослідження є фінансові ресурси місцевих бюджетів в умовах децентралізації.

Предметом дослідження виступають процеси формування, розподілу та використання фінансових ресурсів бюджету Березнівської міської територіальної громади.

Методологічну основу дослідження становлять загальнонаукові та спеціальні економічні методи: аналіз і синтез, порівняльний аналіз, індукція та

дедукція, графічний метод, а також елементи системного та структурно-функціонального підходів.

Практичне значення дослідження полягає в тому, що висновки та рекомендації можуть бути використані органами місцевого самоврядування, фінансовими управліннями та бюджетними установами для покращення управління ресурсами громади, а також при підготовці стратегічних і бюджетних планів.

В роботі використано загальнонаукові та спеціальні методи пізнання процесів формування місцевих бюджетів: наукової абстракції, узагальнення, системний метод, порівняльного аналізу, метод статистичних порівнянь показників, метод економічного аналізу тощо. Інформаційною базою дослідження є законодавчі, нормативно-правові акти Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Міністерства фінансів України, наукові публікації вітчизняних і зарубіжних вчених, інформаційно-аналітичні та статистичні матеріали центральних органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, інформаційні ресурси мережі Інтернет.

Кваліфікаційна робота складається із вступу, двох розділів, висновків, списку використаної літератури та додатків. Основний зміст роботи викладено на 69 сторінках. Робота містить 11 таблиць та 12 рисунків. Список використаних джерел включає 50 найменування.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ МІСЦЕВОГО БЮДЖЕТУ

1.1. Сутність та роль фінансових ресурсів місцевого бюджету

Однією з ключових передумов формування розвиненої ринкової економіки є створення ефективно діючого державного сектору, центральним елементом якого виступає система місцевого самоврядування. Функціонування незалежних органів місцевого самоврядування, становлення основ громадянського суспільства та захист демократичних цінностей мають першочергове значення для населення, яке безпосередньо залучене до процесів прийняття рішень у сфері соціального розвитку, а також впливає на формування податкової та бюджетної політики.

Місцеві бюджети відіграють вагомую роль у системі публічних фінансів, що є сукупністю економічних відносин, пов'язаних із формуванням, розподілом та використанням централізованих і децентралізованих грошових ресурсів, які спрямовуються на задоволення потреб державного, регіонального та місцевого рівнів. Місцевий бюджет доцільно розглядати не лише як фінансовий документ, а й як економічну категорію, оскільки він виступає об'єктивною економічною ознакою самостійної територіальної одиниці, яка має визначений правовий статус.

На думку В. Ігнатова та В. Рудого, місцеві бюджети - це сукупність економічних відносин, що виникають у процесі формування та використання фонду грошових ресурсів, який належить органам місцевого самоврядування і формується на основі затвердженого фінансового плану. У свою чергу, М. Кульчицький пропонує трактувати місцевий бюджет як систему організації формування, розподілу та використання фінансових ресурсів, призначених для виконання органами місцевої влади власних і делегованих повноважень.

Науковці І. Сазонець, Т. Гринько та Г. Придатко у своїх дослідженнях визначають місцеві бюджети як фонди фінансових ресурсів, призначених для виконання завдань і функцій, що покладаються на органи місцевого самоврядування. Подібну позицію висловлюють і П. Бечко з О. Ролінським, які трактують місцеві бюджети як економічну категорію, що відображає грошові відносини, які виникають між органами місцевого самоврядування та суб'єктами розподілу національного доходу під час формування фонду територіальних грошових ресурсів, призначених для забезпечення соціально-економічного розвитку громад і підвищення рівня життя населення.

На думку О. Кириленка, місцеві бюджети посідають провідне місце не лише у бюджетній системі, а й в економічній структурі держави. Вчений розглядає місцеві бюджети в межах державних фінансів як складову частину бюджетної системи, інструмент реалізації загальнодержавних програм, джерело фінансування окремих видатків та засіб для фінансового вирівнювання між регіонами. З позиції головного інструменту місцевих фінансів місцеві бюджети виступають фінансовою основою місцевого самоврядування, фінансовими планами територіальних громад, а також джерелом утримання і розвитку інфраструктури та надання публічних послуг населенню. Ю. Пасічник визначає місцеві бюджети як форму прояву реальних, об'єктивно зумовлених розподільчих відносин, основне призначення яких полягає у забезпеченні фінансовими ресурсами потреб як усього суспільства, так і окремих адміністративно-територіальних одиниць.

Варто зазначити, що за своїм економічним змістом місцевий бюджет, будучи складовою частиною бюджетної системи держави, відображає економічні взаємовідносини між територіальною громадою, суб'єктами господарської діяльності та населенням. Ці відносини спрямовані на формування фонду фінансових ресурсів, необхідних для фінансування місцевих потреб, реалізації соціальних програм, стимулювання соціально-економічного

розвитку територій та покращення добробуту мешканців громади, з урахуванням організаційних і управлінських особливостей.

Особливу увагу слід при цьому звернути на такі важливі особливості місцевих бюджетів, представлені на рис. 1.1

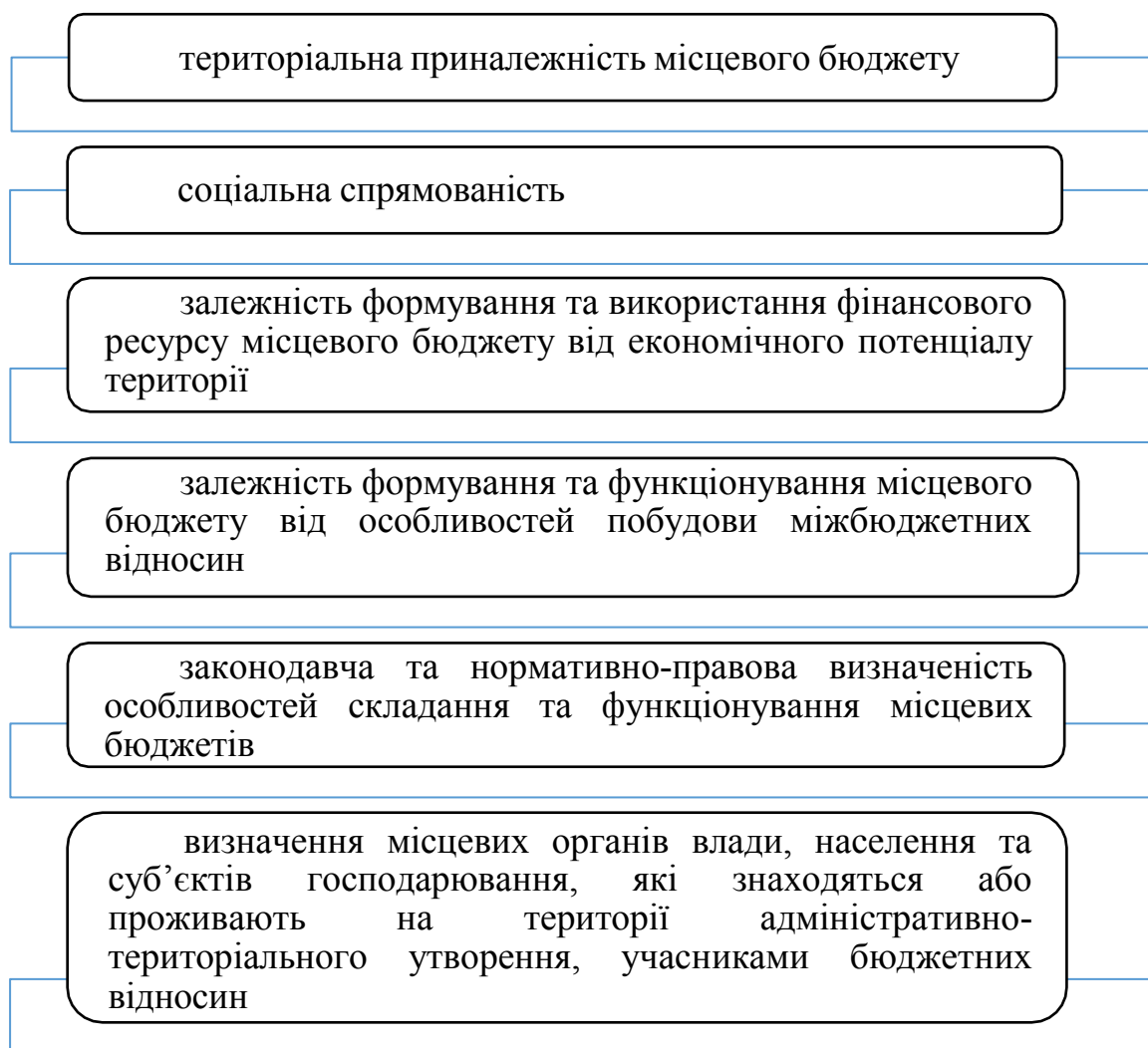

Рис.1.1. Основні ознаки місцевих бюджетів [9]

Місцеві бюджети виконують важливу функцію у забезпеченні економічного та соціального розвитку територій, на яких вони формуються і використовуються. Вони слугують основним фінансовим інструментом для реалізації повноважень органів місцевого самоврядування та забезпечення життєдіяльності громад. Зокрема, місцеві бюджети сприяють:

- задоволенню потреб населення у таких сферах, як освіта, охорона здоров'я, культура, соціальний захист, благоустрій та інших напрямках суспільного розвитку. Соціальна орієнтованість місцевих бюджетів визначається територіальною приналежністю, залежністю обсягів формування та напрямів використання фінансових ресурсів від економічного потенціалу громади, побудови міжбюджетних відносин, а також законодавчо-нормативним регулюванням особливостей їх складання та виконання. Учасниками бюджетного процесу виступають органи місцевого самоврядування, суб'єкти господарювання та населення, що перебувають на відповідній території.[10]

- розвитку місцевої інфраструктури, оскільки кошти місцевих бюджетів спрямовуються на будівництво, ремонт і утримання доріг, мостів, систем зовнішнього освітлення, водопостачання, каналізаційних мереж та інших об'єктів комунального господарства.

- стимулювання економічного зростання на місцях. З цією метою місцеві бюджети можуть використовуватись для надання фінансової підтримки суб'єктам господарювання, впровадження інвестиційних програм, розвитку бізнесу, створення нових робочих місць і залучення інвестицій у громаду.

Основна роль місцевих бюджетів значною мірою проявляється через функції, які вони виконують у фінансовій системі. До основних функцій місцевих бюджетів належать:

- Фінансово-розподільча функція, що передбачає розподіл бюджетних ресурсів між окремими галузями та напрямками їх цільового використання відповідно до пріоритетів місцевого розвитку.

- Фінансово-регулююча функція, суть якої полягає у впливі на економічні та соціальні процеси в межах відповідної адміністративно-територіальної одиниці шляхом формування і реалізації бюджетної політики.

- Фінансово-контрольна функція, яка забезпечує контроль за доцільним, ефективним і раціональним використанням коштів місцевого бюджету в межах затверджених програм і заходів.

- Функція фінансового забезпечення, що виражається у формуванні матеріальної та фінансової бази, необхідної для виконання органами місцевого самоврядування власних і делегованих повноважень.

Реалізація функцій місцевих бюджетів здійснюється за допомогою різноманітних фінансових механізмів, серед яких основними є:

- формування дохідної частини місцевих бюджетів, яка забезпечується шляхом надходження власних доходів територіальних громад, а також закріплених за ними загальнодержавних податків, зборів та інших обов'язкових платежів [22];

- визначення пріоритетних напрямів використання бюджетних ресурсів, що здійснюється місцевими радами самостійно відповідно до чинного законодавства, з урахуванням потреб населення та пріоритетів соціально-економічного розвитку територіальної громади;

- здійснення контролю за виконанням місцевих бюджетів, який покладається на органи місцевого самоврядування. Вони забезпечують моніторинг надходжень до бюджету та цільового використання бюджетних коштів відповідно до затверджених планів і програм.

Фінансові ресурси виступають основним засобом для реалізації завдань і функцій місцевого самоврядування, тому ефективне управління ними має на меті забезпечення соціально-економічної стабільності та сталого розвитку територіальних громад. Під фінансовими ресурсами органів місцевого самоврядування слід розуміти сукупність матеріальних коштів, фінансових засобів та джерел їх надходження, які використовуються для фінансування діяльності територіальних громад. Вони забезпечують виконання широкого кола завдань, пов'язаних із реалізацією соціальних, економічних, культурних і

комунальних програм. Раціональне планування, ефективне використання фінансових ресурсів та прозорість бюджетних витрат є ключовими чинниками, що визначають результативність управлінських рішень і фінансову стабільність на місцевому рівні [18].

Фінансова основа місцевих бюджетів складається з податкових і неподаткових надходжень, трансфертів, запозичень та інвестиційних ресурсів. Податкові надходження, зокрема місцеві збори – такі як податок на майно, єдиний податок для підприємців, екологічний збір та інші - дозволяють територіальним громадам самостійно розпоряджатися своїми видатками. Крім цього, частина загальнодержавних податків, наприклад податок на доходи фізичних осіб, також надходить до місцевих бюджетів, що сприяє їхній фінансовій стійкості.

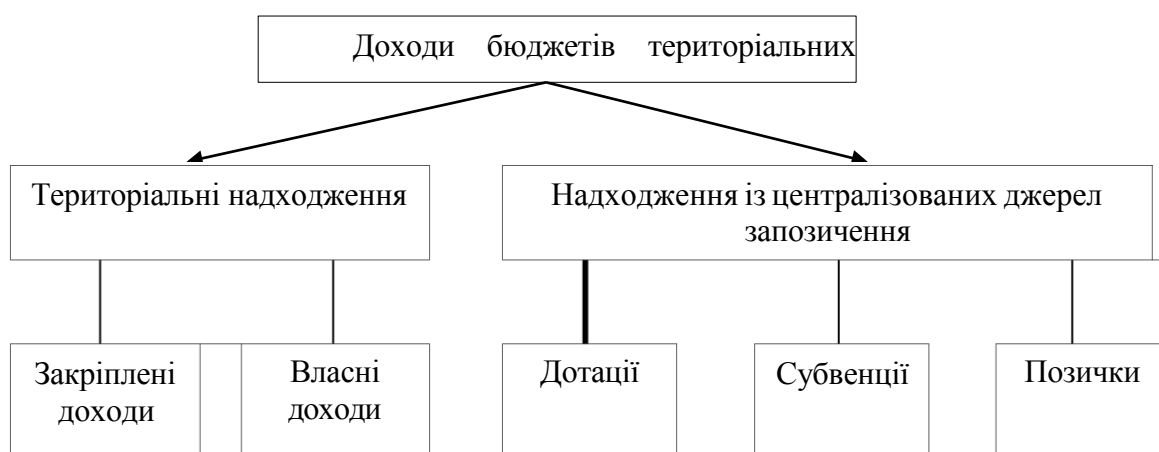

Рис. 1.2. Структури доходів бюджетів територіальних громад [7]

До ключових елементів фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування належать власні доходи місцевих бюджетів. Саме вони є основним джерелом фінансування, що дозволяє органам влади на місцях виконувати широкий перелік завдань і надавати публічні послуги населенню. Згідно з положеннями Бюджетного кодексу України, до власних доходів зараховуються податки та збори, що адмініструються місцевими органами влади. Ці надходження становлять вагомую частину фінансової бази громади та мають вирішальне значення для забезпечення її фінансової самостійності й

незалежності. Окрім того, вони є фундаментом для ефективного функціонування місцевої соціальної, економічної та інфраструктурної систем.[35]

До основних джерел формування власних доходів місцевих бюджетів, визначених Бюджетним кодексом України, належать такі ключові податки та збори.

Насамперед, податок на доходи фізичних осіб (ПДФО) виступає як один із найбільш значущих інструментів наповнення місцевих бюджетів. Його частка в структурі доходів є суттєвою, оскільки він справляється з громадян, котрі працюють на території відповідної громади. Відповідно до статті 64 Бюджетного кодексу України, до місцевого бюджету зараховується 60 % надходжень від цього податку, що робить його визначальним чинником фінансової самодостатності територіальних громад.

Другим за значущістю джерелом виступає податок на майно, до складу якого входять податок на нерухомість (окрім земельних ділянок) та плата за землю. Згідно зі статтею 69 Бюджетного кодексу України[27], ці податкові надходження акумулюються в місцевих бюджетах і надходять від суб'єктів, які володіють або користуються відповідним майном. Важливість цього податку полягає у його тісному зв'язку з економічним потенціалом території, адже він відображає рівень розвитку майнової бази громади.

Земельний податок посідає важливе місце у формуванні стабільних доходів місцевих бюджетів. Його сплачують власники та користувачі земельних ділянок, що розташовані на території громади, і він є однією з основних статей надходжень для органів місцевого самоврядування. Стабільність цього податку пояснюється довготривалим характером права власності чи користування землею, а також значною вартістю земельних ресурсів. Розмір ставок земельного податку визначають місцеві ради, що дає можливість оперативно враховувати економічні особливості і потреби конкретної громади.

Окрім наведених основних джерел, до складу власних доходів входять інші місцеві збори та платежі, зокрема туристичний збір, плата за паркування транспортних засобів, екологічні збори та інші встановлені на рівні громади податкові платежі. Відповідно до положень статті 69 Бюджетного кодексу України[21], право на запровадження таких зборів належить місцевим радам, що дозволяє враховувати специфіку розвитку території, рівень економічної активності, наявність туристичного чи природно-ресурсного потенціалу. Таким чином, ці інструменти забезпечують додаткову фінансову підтримку місцевих бюджетів та розширюють можливості для реалізації громадських ініціатив. [2]

Відповідно до статті 69 Бюджетного кодексу України, органи місцевого самоврядування наділені правом самостійно визначати та коригувати ставки місцевих податків і зборів. Такий підхід забезпечує їм необхідну гнучкість у процесі формування дохідної частини бюджету та дозволяє ефективніше мобілізувати фінансові ресурси відповідно до соціально-економічних потреб громади [1].

Разом із тим, вагомим фактором результативного використання цих фінансових надходжень є ефективне адміністрування місцевих податків і зборів. Це включає прозорі механізми обліку, контролю та звітності, що забезпечують стабільність бюджетних надходжень і підвищують рівень довіри громадськості до органів місцевої влади.

Загалом, належне управління власними доходами є ключовим елементом формування фінансової незалежності територіальної громади, а також основою для реалізації довгострокових соціальних, економічних та інфраструктурних стратегій. З урахуванням положень Бюджетного кодексу України [2], ефективне адміністрування місцевих податкових інструментів має стати пріоритетом фінансової політики на рівні громади, оскільки воно безпосередньо впливає на темпи її розвитку та якість життя населення.

Поряд із власними джерелами надходжень, вагомим компонентом фінансового забезпечення місцевих бюджетів залишаються дотації та субвенції, що надаються з державного бюджету. Такі міжбюджетні трансферти спрямовуються центральними органами влади з метою компенсації нестачі фінансових ресурсів на рівні територіальних громад, а також для реалізації окремих цільових заходів державної політики. Вони виступають ключовим інструментом міжбюджетного вирівнювання, покликаним підтримати бюджетну спроможність територій із обмеженою дохідною базою. Дотаційне фінансування, у свою чергу, поділяється на базову дотацію - загального характеру, що сприяє вирівнюванню фінансових можливостей між громадами, - та реверсну дотацію, яка вилучається з бюджетів фінансово сильніших територій. Окрім того, виділяють цільові дотації, які спрямовуються на підтримку конкретних заходів, визначених державою. Субвенції, на відміну від дотацій, мають чітко визначене функціональне призначення. Їх використання обумовлене фінансуванням певних напрямів діяльності, зокрема у сферах освіти, охорони здоров'я, соціального захисту, культури, житлово-комунального господарства тощо. Часто ці кошти передбачають співфінансування з боку місцевого бюджету[36].

Рациональне і цільове використання дотацій та субвенцій відіграє значну роль у підтримці реалізації соціально важливих програм, модернізації інфраструктури, забезпеченні базових послуг для населення. Водночас актуальною залишається проблема нерівномірного розподілу міжбюджетних трансфертів, що може призводити до надмірної фінансової залежності одних громад та недофінансування потреб інших. Такий дисбаланс впливає на темпи розвитку окремих регіонів і потребує вдосконалення механізмів розподілу бюджетних коштів на основі прозорих та об'єктивних критеріїв.

Залучення позикових ресурсів є важливим фінансовим інструментом у діяльності органів місцевого самоврядування, особливо в умовах обмеженості

бюджетних надходжень. Цей механізм дає змогу оперативно забезпечити фінансування капіталомістких інвестиційних проєктів, зокрема інфраструктурних, або тимчасово покрити дефіцит бюджету. При цьому кредитування має здійснюватися в рамках збалансованої боргової політики, адже надмірне боргове навантаження може створити серйозні ризики для фінансової стабільності громади.

Залучення кредитних коштів потребує наявності чітко визначеної стратегії повернення позик, ретельного контролю за ефективністю використання залучених ресурсів та системного моніторингу боргових зобов'язань. Неналежне управління боргом може призвести до зростання рівня бюджетної неплатоспроможності та обмежити фінансову спроможність громади у майбутньому. Саме тому управління борговими інструментами має бути невід'ємною складовою довгострокового фінансового планування і розвитку територіальних громад. Окрім кредитування, органи місцевого самоврядування можуть використовувати альтернативні джерела надходжень, зокрема доходи від оренди та приватизації об'єктів комунальної власності.[41] Значну частку таких надходжень можуть становити орендні платежі за використання нерухомості та земельних ділянок, які не задіяні у прямій господарській діяльності громади. Це джерело є потенційно стабільним та передбачуваним за умови раціонального управління об'єктами майнового фонду.

Процес приватизації комунального майна також може приносити істотні надходження до місцевого бюджету, особливо у випадках, коли мова йде про об'єкти, що не використовуються ефективно або є збитковими. Продаж такого майна дозволяє не лише оптимізувати витрати на його утримання, а й залучити інвесторів до місцевого економічного середовища. Ще одним перспективним напрямом фінансового зміцнення громад є участь у міжнародних фінансових проєктах, грантових програмах і залучення інвестицій. Така форма фінансування дозволяє реалізовувати проєкти, що мають соціальне, екологічне

або інфраструктурне значення, не обтяжуючи місцевий бюджет. Проте для ефективного використання зовнішніх коштів необхідне належне організаційне забезпечення, кадровий потенціал, а також наявність відповідного досвіду управління міжнародними фінансами.

Таким чином, комплексне управління фінансовими ресурсами на рівні територіальної громади включає як традиційні бюджетні надходження, так і альтернативні фінансові інструменти. Їхнє раціональне використання створює передумови для фінансової стабільності, сприяє розбудові соціальної та інженерної інфраструктури, підтримує місцеве підприємництво й дозволяє забезпечити гідну якість життя населення.

1.2. Методичні засади формування та використання фінансових ресурсів місцевого бюджету

Фінансові ресурси територіальних громад є основою для реалізації ними функцій місцевого самоврядування, задоволення потреб мешканців і забезпечення сталого соціально-економічного розвитку. Цей процес охоплює управління, акумуляцію та розподіл фінансових ресурсів, необхідних для виконання стратегічних завдань. Ефективне бюджетне планування слугує базою для довготривалого розвитку громад, удосконалення інфраструктури та підвищення якості надання суспільних послуг [18].

Бюджетне планування має на меті забезпечити ефективне управління фінансовими ресурсами громади шляхом аналізу доходів і витрат, визначення ключових напрямів фінансування та раціонального розподілу коштів. В умовах обмежених ресурсів і збройної агресії РФ цей процес набуває особливого значення для України. Використання сучасних підходів, таких як програмно-цільове бюджетування, дозволяє гнучко адаптувати фінансові ресурси до актуальних потреб громади. Зокрема, фінансування проєктів у сферах освіти,

медицини та транспорту здійснюється з урахуванням реальних запитів жителів і можливістю залучення додаткових інвестицій чи грантової підтримки.

В умовах зростаючих викликів, пов'язаних із війною та дефіцитом державного бюджету, бюджетне планування в Україні стає ключовим інструментом для оптимізації використання фінансових ресурсів. Його значення у забезпеченні фінансової незалежності територіальних громад є надзвичайно важливим, оскільки саме від цього залежить їхня здатність вирішувати актуальні економічні та соціальні проблеми [7].

Неподаткові доходи становлять додаткове джерело фінансування для громад і включають надходження від оренди майна, продажу земельних ділянок, штрафів, платних послуг та прибутків комунальних підприємств. Наприклад, кошти, отримані від орендних платежів, можуть спрямовуватися на підтримку житлово-комунального господарства або реалізацію соціальних проектів, таких як оновлення шкіл чи створення громадських просторів.

Ефективне управління фінансовими ресурсами місцевих органів самоврядування є важливим чинником забезпечення їх результативної діяльності. Від правильного розпорядження цими ресурсами залежить рівень розвитку місцевих громад, стабільність бюджетів та успішна реалізація державних і місцевих ініціатив на територіях.

У цілому фінансові ресурси органів місцевого самоврядування можна умовно поділити на кілька основних категорій:

Доходи місцевих бюджетів - це головне джерело фінансового забезпечення місцевої влади. Вони включають податкові та неподаткові надходження, міжбюджетні трансферти з державного бюджету, а також інші надходження, передбачені законодавством.[5]

Позабюджетні кошти - фінансові ресурси, які не входять безпосередньо до складу місцевого бюджету, але використовуються для фінансування окремих

завдань органів самоврядування. Це можуть бути надходження до спеціальних фондів, цільові кошти, благодійні внески чи кредити.

Фінансові ресурси, залучені через місцеві позики - кошти, які громади можуть отримувати шляхом випуску облігацій або використання інших кредитних інструментів для реалізації великих інфраструктурних та соціальних проєктів довгострокового характеру.

Механізм управління фінансовими ресурсами на місцевому рівні охоплює кілька ключових етапів:

1. Планування та прогнозування доходів і витрат - місцева влада повинна прогнозувати фінансові потоки, формувати плани доходів і видатків на майбутні періоди, а також визначати пріоритетні напрями витрат.

2. Збір та акумулювання фінансових ресурсів - цей етап включає збір податкових надходжень, управління державними трансфертами, а також залучення кредитних коштів і інвестицій.

3. Використання фінансових ресурсів - основним завданням є раціональний розподіл коштів на пріоритетні сфери, зокрема охорону здоров'я, освіту, соціальні програми та реалізацію інфраструктурних проєктів.

4. Контроль та звітність - необхідно забезпечити нагляд за використанням фінансів та перевірку відповідності витрат затвердженим бюджетним планам. Для цього застосовуються внутрішні і зовнішні аудити.

Одним із ключових викликів для місцевих органів влади є сильна залежність багатьох громад від трансфертів із державного бюджету. До основних проблем також належать:

- Низьку ефективність збору податків.
- Неоптимальне використання бюджетних коштів.
- Ризики корупції.

Одним із важливих кроків у розвитку фінансового управління на місцевому рівні в Україні стала реформа фінансової децентралізації, яка

стартувала у 2014 році. Внаслідок цієї реформи місцеві органи влади отримали значно розширені повноваження щодо управління власними фінансами, зокрема право розпоряджатися суттєвою частиною податкових надходжень. Це надало можливість громадам збільшити інвестиції в розвиток інфраструктури та реалізацію соціальних проєктів, що сприяло зростанню фінансової самостійності місцевих бюджетів і розвитку територіальних громад.

Фінансова децентралізація передбачала передачу частини доходів, таких як податок на доходи фізичних осіб (ПДФО), податок на майно та інших місцевих податків, безпосередньо до місцевих бюджетів. Крім того, був збільшений обсяг дотацій і субвенцій із державного бюджету, що сприяло стабілізації фінансового стану місцевих бюджетів і підтримці розвитку інфраструктури. Завдяки цьому місцева влада отримала можливість більш ефективно управляти ресурсами, покращувати якість послуг і стимулювати соціально-економічний розвиток громад [4]. Завдяки реформі фінансової децентралізації органи місцевого самоврядування отримали ширшу фінансову автономію, що надало їм змогу планувати бюджет більш раціонально, впроваджувати інфраструктурні проєкти та реалізовувати соціальні ініціативи з урахуванням конкретних потреб своїх громад.

Міжбюджетні трансферти, серед яких основне місце займають субвенції та дотації, відіграють суттєву роль у фінансовому забезпеченні місцевих громад. Це кошти, які передаються з державного бюджету до місцевих для підтримки реалізації соціальних програм, інфраструктурних проєктів та інших важливих ініціатив на місцевому рівні. Починаючи з 2015 року в Україні запроваджено нові підходи до розподілу трансфертів, які стали важливою складовою системи міжбюджетних відносин. Вони допомагають вирівнювати фінансові можливості територіальних громад і створюють умови для рівномірного розвитку регіонів, незалежно від їхнього економічного рівня.

Дотації призначені для покриття загального дефіциту місцевих бюджетів і можуть використовуватися на різні потреби. Субвенції ж мають цільове призначення - вони фінансують конкретні державні програми, наприклад у сферах освіти чи охорони здоров'я, тоді як дотації компенсують недостатню фінансову спроможність окремих громад. У 2023 році, наприклад, громади західного регіону України значну частину трансфертів спрямували на підтримку медичних і освітніх закладів, що дозволило зберегти доступність цих послуг навіть у громадах із обмеженими ресурсами.

Інвестиції та залучення зовнішніх фінансових ресурсів відіграють важливу роль у забезпеченні фінансової стійкості місцевих громад. Співпраця з бізнесом, участь у міжнародних грантових програмах, зокрема від Європейського Союзу чи ПРООН, створюють додаткові можливості для реалізації великих проєктів. Залучені кошти можуть бути використані для розвитку інфраструктури, оновлення енергетичних систем чи покращення транспортного сполучення. Запозичення, наприклад через випуск місцевих облігацій, дозволяють фінансувати довгострокові ініціативи, за умови належного управління борговими зобов'язаннями.

Рациональне використання фінансових ресурсів потребує відкритості, залучення громади до контролю та застосування сучасних технологій. Використання електронних сервісів для адміністрування податків, автоматизація бюджетних операцій і забезпечення вільного доступу до фінансової інформації значно підвищують ефективність управління бюджетними коштами.

Фінансова система громади виконує не лише функцію забезпечення поточних потреб, а й слугує важливим інструментом для залучення інвестицій, підтримки економічного розвитку та підвищення добробуту населення. Її стабільне функціонування потребує постійного оновлення, орієнтованого на зміцнення фінансової автономії та вдосконалення управлінських підходів.

Для збереження фінансової стійкості громади необхідно враховувати її економічний потенціал, демографічну структуру та стан місцевої інфраструктури. Співпраця між місцевою владою, бізнесом і громадськими організаціями дозволяє залучати додаткові ресурси та сприяти впровадженню сучасних рішень. Зокрема, проєкти у сфері зеленої енергетики або цифровізації послуг допомагають знизити витрати бюджету та водночас покращити якість життя мешканців.

Сучасні методи управління ресурсами, що враховують індивідуальні особливості кожної територіальної громади, є ключем до їхнього сталого розвитку та підтримки соціальної стабільності. Одним із ефективних інструментів у цьому напрямі є впровадження механізмів державноприватного партнерства (ДПП) при реалізації масштабних інфраструктурних проєктів – зокрема у будівництві транспортних мереж, модернізації житлово-комунального господарства та впровадженні сучасних систем управління відходами. Такий підхід дає можливість громадам залучати фінансування, що значно перевищує їхні власні бюджетні ресурси, а також отримувати технологічний та управлінський досвід від приватного сектора.

Фінансове забезпечення територіальних громад є не лише інструментом виконання поточних завдань, а й засобом стимулювання економічного зростання, залучення інвестицій і підвищення якості життя населення. Безперервна модернізація цієї системи, орієнтована на посилення фінансової автономії та ефективності управління, створює основу для довгострокового розвитку громад і забезпечення їхньої соціальної стабільності. Для досягнення фінансової стійкості територіальним громадам важливо впроваджувати сучасні підходи до управління ресурсами з урахуванням унікальних характеристик кожної з них, зокрема економічного потенціалу, демографічних особливостей та стану інфраструктури. Перспективним напрямом у цьому контексті є розвиток партнерств між місцевою владою, громадськими організаціями та приватними

інвесторами. Такі співпраці не лише забезпечують додаткове фінансування, а й стимулюють впровадження інноваційних рішень для максимально ефективного використання наявних ресурсів.

Конкурентоспроможність територіальної громади визначає її здатність приваблювати інвестиції, стимулювати економічний розвиток і забезпечувати сталий приріст. Для досягнення цих цілей необхідно створювати сприятливі умови для підприємництва, модернізувати інфраструктуру та покращувати рівень життя населення.

Рациональне використання наявних ресурсів, оптимізація витрат і формування позитивного інвестиційного середовища є ключовими факторами успіху. Особливе значення має впровадження інноваційних рішень, підтримка малого та середнього бізнесу, а також інвестиції в освіту та професійну підготовку місцевих жителів. Наприклад, організація навчальних курсів чи створення бізнес-інкубаторів може активізувати економічну діяльність та сприяти залученню молоді до підприємництва. Посилення конкурентних переваг громади сприяє зростанню фінансових надходжень, підвищенню її фінансової автономії та забезпеченню соціальної стабільності. Це створює надійний фундамент для довгострокового розвитку, що відповідає вимогам сучасного суспільства та викликам глобального середовища [6].

Звернемо увагу на науковий підхід Л. Муркович, яка на основі аналізу зарубіжних досліджень виділяє кілька методологій вивчення територіальних громад: екологічний, психологічний, етнографічний, соціологічний та економічний підходи. За її твердженням, територіальна громада в Україні є базовим елементом системи місцевого самоврядування, покликаним захищати інтереси мешканців певної адміністративно-територіальної одиниці. Важливою характеристикою таких громад, за Муркович, є соціальні зв'язки між членами спільноти, які формують її основу та забезпечують згуртованість. Ці зв'язки проявляються через міжособистісне спілкування, спільну працю і відпочинок,

взаємодопомогу, єдину систему розподілу ресурсів і управління. Одним із потужних фінансових інструментів для розвитку територіальних громад є випуск місцевих облігацій. Залучені таким чином кошти можуть бути спрямовані на реалізацію стратегічних проектів, зокрема будівництво сучасних медичних закладів, навчальних установ, покращення громадського транспорту або модернізацію систем водопостачання. Такі інвестиції мають довгостроковий ефект, сприяючи сталому соціально-економічному розвитку громади..

Ще одним важливим напрямом є впровадження енергоефективних технологій, що дозволяють істотно зменшити витрати на енергоресурси. Наприклад, оновлення вуличного освітлення або утеплення громадських будівель дає змогу спрямовувати зекономлені кошти на задоволення першочергових соціальних потреб. Крім того, громади мають активно користуватися можливостями міжнародних грантових програм, які підтримують екологічні та енергозберігаючі ініціативи. Такі проекти не лише оптимізують фінансові ресурси, а й підвищують екологічну свідомість мешканців, створюючи комфортні умови для життя й розвитку.

Рис.1.3. Вплив місцевих бюджетів на розвиток територіальної громади

Розвиток внутрішнього туризму має великий потенціал для збільшення доходів місцевих бюджетів. У громадах, які мають унікальні культурні чи природні пам'ятки, доцільно створювати туристичні маршрути, організовувати фестивалі та ярмарки, що приваблюватимуть відвідувачів. Це сприятиме не тільки зростанню туристичних надходжень, а й розвитку місцевого бізнесу.

Підтримка малого та середнього бізнесу може суттєво покращити економічну ситуацію на місцях. Надання податкових пільг, створення бізнес-інкубаторів та індустріальних парків стимулюють підприємницьку активність. У сільських громадах розвиток кооперативів допомагає розширити виробничі можливості та залучити додаткові інвестиції. Важливо, щоб місцеві бюджети використовувалися ефективно та збалансовано. Це сприятиме сталому розвитку територіальної громади та підвищенню якості життя її мешканців.

Отже завдяки цілеспрямованому використанню фінансових ресурсів місцеві бюджети відіграють активну роль у формуванні соціально-економічних процесів у межах адміністративно-територіальних одиниць. Вони створюють передумови для ефективного вирішення загальнодержавних завдань на регіональному рівні та сприяють покращенню якості життя населення. Водночас виникає необхідність модернізації механізмів формування та використання бюджетних ресурсів органами місцевої влади відповідно до стратегічних напрямів і пріоритетів розвитку держави.

Актуальною залишається проблема дефіциту фінансових ресурсів на місцевому рівні, яка посилюється нестабільністю доходної бази органів місцевого самоврядування. Це питання сьогодні набуває особливого значення у загальнонаціональному контексті. Відповідно до Бюджетного кодексу України, доходи місцевих бюджетів поділяються на ті, що враховуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів, і ті, що не враховуються. Така класифікація дозволяє більш точно визначати рівень фінансової забезпеченості окремих громад та здійснювати ефективне міжбюджетне регулювання.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ БЮДЖЕТУ БЕРЕЗНІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

2.1. Загальна характеристика бюджету Березнівської міської територіальної громади

Березнівська міська територіальна громада утворена в рамках адміністративно-територіальної реформи 20 листопада 2020 року. До складу громади увійшли 10 старостинських округів та місто Березне. Громада розташована у східній частині Рівненської області, її площа - 1,187 тис.кв.км, населення - 54626 осіб, в тому числі 13280 з них мешканці адміністративного центру - міста Березне. Специфіка громади полягає у поєднанні економічного, промислового та людського ресурсів, а також природних факторів, 36,86% її площі становлять землі сільськогосподарського призначення, 53 % - вкриті лісами [6].

Березнівська міська територіальна громада розташована на рівнинних просторах Поліської низовини, що сприяє її відкритості вологим атлантичним масам із заходу, холодним арктичним із півночі, сухим континентальним – із сходу, вологим і теплим – із півдня. Рельєф Березнівської міської територіальної громади рівнинний. Його територія займає південну частину Поліської низовини. Середня висота поверхні 150-230м. Найнижча точка в межах району знаходиться в заплаві р. Случ – с.Князівка.

Низька родючість та географічне розташування роблять привабливою для розвитку галузь тваринництва та ягідництва. Корисні копалини на території громади: поклади торфу, незначні родовища каоліну (біла глина) запаси кам'яних матеріалів, граніту габро та піску практично необмежені, що дає можливості в розвитку будівництва та виробництва будівельних матеріалів

Клімат Березнівщини – помірно-континентальний, порівняно вологий і теплий. Зима – м'яка, з частими відлигами, літо – тепле, з достатньою кількістю вологи. Березнівщина багата на поверхневі води: річки, озера, болота та ставки. Случ є притокою Горині, що впадає в Прип'ять, і належить до басейну Дніпра. Русло річки в межах району неоднакове. В долині річки безліч малих та великих озер. Одні з найбільших – Бабине (поблизу с.Вітковичі), Тоня (с.Бистричі), Батовшине (с.Городище), Князь-озеро (с.Князівка). На території району існує багато ставків. Найбільші з них поблизу сіл Балашівка, Яцьковичі, Друхів. А на річці Бобер, неподалік с.Князівка, на штучному водосховищі створено риборозплідне господарство.

Рис.2.1. Карта Березнівської міської територіальної громади [6]

Фінансово-бюджетна політика органів місцевого самоврядування є ключовим інструментом реалізації завдань соціально-економічного розвитку територіальних громад. Аналіз основних бюджетних показників дозволяє

оцінити тенденції надходжень і видатків бюджету, визначити фінансову спроможність громади, а також сформулювати обґрунтовані висновки щодо ефективності управління публічними фінансами. В даному випадку розглянемо основні показники бюджету Березнівської міської територіальної громади за 2022–2024 роки. (табл.2.1).

Таблиця 2.1

Основні показники бюджету Березнівської міської територіальної
громади за період 2022-2024 рр.

№	Найменування	2022		2023		2024	
		абс.	ПВ	абс.	ПВ	абс.	ПВ
		тис.грн.	%	тис.грн.	%	тис.грн.	%
1.	Надходження до бюджету, всього	505 741 051	100	556 479 434	100	627 393 023	100
1.1	у т.ч. податкові надходження	183 591 023	36,3	197 744 541	35,5	237 977 426	37,9
1.2	неподаткові надходження	10 546 539	2,1	17 194 130	3,1	17 887 434	2,9
1.3	доходи від операцій з капіталом	967 579	0,2	893 526	0,2	4 278 160	0,7
1.4	офіційні трансфери	310 635 910	61,4	340 647 236	61,2	367 250 002	58,5
2.	Видатки бюджету, всього	495 220 968	100	564 113 997	100	622 419 962	100
2.1	у т.ч. міжбюджетні трансфери	250 000	0,1	4 175 996	0,7	3 176 227	0,5

*Джерело: сформовано автором на основі [11]

Протягом аналізованого періоду загальні надходження до бюджету громади демонструють поступове зростання. У 2022 році до бюджету надійшло 505 741,1 тис. грн, у 2023 році – вже 556 479,4 тис. грн, а у 2024 році – 627 930,2 тис. грн. Це свідчить про збільшення фінансових можливостей громади та про ефективніше адміністрування доходів. У порівнянні з 2022 роком обсяг надходжень у 2023 році зріс на 9,9%, а в 2024 році – ще на 12,8%. Таке зростання може бути результатом покращення економічної ситуації в громаді,

зростання бази оподаткування, збільшення податкових і неподаткових надходжень, а також підвищення обсягу офіційних трансфертів.

Податкові надходження, як основне джерело доходів, мають значну питому вагу у структурі бюджету. У 2022 році вони становили 183 591,0 тис. грн або 36,3% усіх надходжень. У 2023 році обсяг податкових надходжень збільшився до 197 744,5 тис. грн (35,5%), а в 2024 році – до 237 974,2 тис. грн (37,9%). Попри те, що питома вага у 2023 році дещо знизилася, абсолютний обсяг зріс на 7,7%, а у 2024 році спостерігається як абсолютне (на 20,3%), так і відносне зростання (на 2,4 в.п.). Це свідчить про покращення податкової дисципліни, розширення бази оподаткування або зростання ефективності фіскальної політики на місцевому рівні.

Неподаткові надходження є меншою за обсягом, але також важливою складовою бюджету громади. У 2022 році вони склали 10 546,5 тис. грн (2,1%), у 2023 році – 12 819,4 тис. грн (2,3%), а в 2024 році – 18 347,3 тис. грн (2,9%). Таким чином, відбулося зростання як у абсолютних величинах (на 21,6% у 2023 році та на 43,1% у 2024 році), так і у питомій вазі. Це може бути пов'язано зі зростанням надходжень від адміністративних зборів, плати за послуги, орендної плати за користування комунальним майном, штрафів тощо. Збільшення частки таких доходів є позитивною тенденцією, оскільки свідчить про пошук альтернативних джерел фінансування громади.

Доходи від операцій з капіталом у структурі доходів займають найменшу частку. У 2022 році вони становили 967,6 тис. грн (0,2%), у 2023 – 893,2 тис. грн (також 0,2%), проте у 2024 році спостерігається суттєве зростання до 4 221,6 тис. грн, що становить вже 0,7% у структурі бюджету. Збільшення майже у 4,7 рази може бути пов'язане з продажем або відчуженням майна, реалізацією об'єктів комунальної власності або іншими капітальними операціями. Це є позитивним з точки зору наповнення бюджету, однак одноразові капітальні доходи не можуть бути стабільним джерелом фінансування.

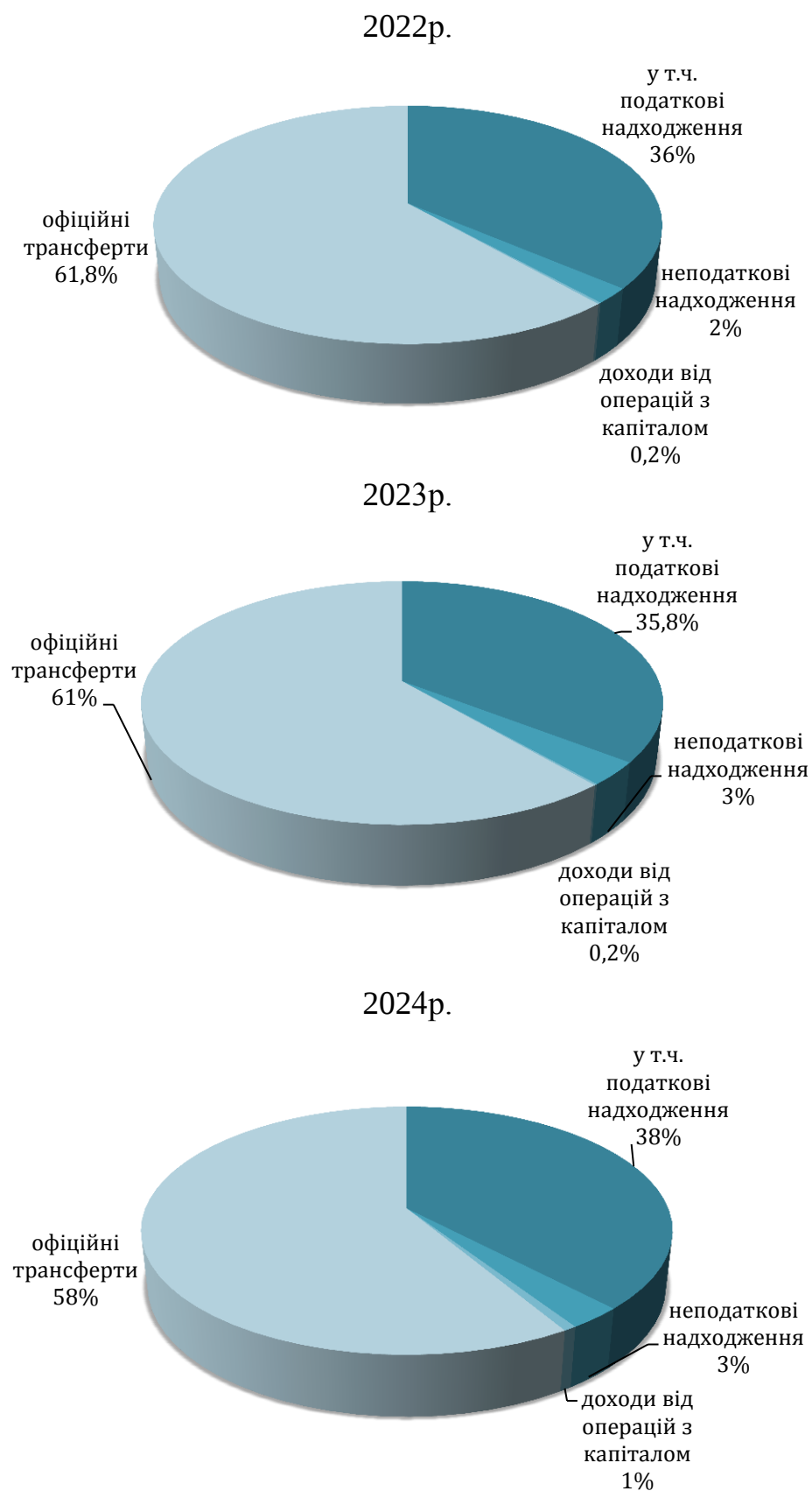

Рис.2.2. Структура бюджетних надходжень за період 2022-2024 рр.

*Джерело: сформовано автором на основі [11]

Найбільшу питому вагу у структурі доходів громади мають офіційні трансферти. У 2022 році їх обсяг становив 310 635,9 тис. грн або 61,4% від загальних надходжень. У 2023 році вони збільшилися до 340 467,2 тис. грн (61,2%), а в 2024 році – до 367 250,0 тис. грн (58,5%). Як бачимо, хоча абсолютні обсяги трансфертів зростають, їхня частка у загальній структурі дещо зменшується. Це може вказувати на зменшення фінансової залежності громади від державного бюджету та зростання власних доходів. Варто зауважити, що збільшення власних ресурсів громади у поєднанні зі зростанням податкових та неподаткових надходжень є позитивним сигналом щодо фінансової децентралізації.

Щодо видатків бюджету, у 2022 році вони становили 495 220,6 тис. грн, у 2023 році – 564 113,9 тис. грн, а у 2024 році – 622 930,2 тис. грн. Таким чином, темпи зростання видатків загалом відповідають темпам зростання доходів. Зростання видатків у 2023 році порівняно з 2022 становило 13,9%, а у 2024 році – ще 11,3%. Така динаміка свідчить про розширення фінансування потреб громади, збільшення соціальних витрат, капітальних інвестицій та інших напрямів бюджетної політики.

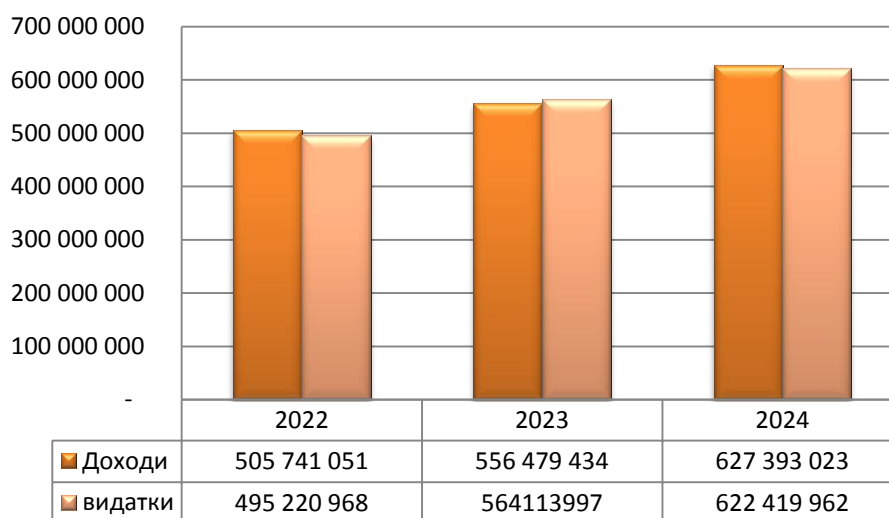

Рис. 2.3. Динаміка надходжень та видатків бюджету Березнівської міської територіальної громади

*Джерело: сформовано автором на основі [11]

Окремо варто звернути увагу на міжбюджетні трансфери у складі видатків. У 2022 році вони становили лише 250,0 тис. грн (0,1%), у 2023 році – 4175,9 тис. грн (0,1%), а у 2024 році – 3 621,7 тис. грн (0,7%). Відносно незначні за обсягом, проте темпи їх зростання є високими. Це свідчить про активізацію фінансової взаємодії між бюджетами різних рівнів, передачу окремих повноважень або участь у спільних проєктах. Зростання таких трансфертів може також бути пов'язане з реформами у сфері міжбюджетних відносин.

У підсумку, аналіз основних бюджетних показників Березнівської міської територіальної громади за 2022–2024 роки свідчить про позитивну фінансову динаміку. Зростання доходів, особливо власних, свідчить про нарощування економічного потенціалу громади та підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами. Поступове зменшення залежності від офіційних трансфертів і збільшення питомої ваги податкових і неподаткових надходжень є свідченням розвитку фінансової самостійності. Збалансованість доходів і видатків, а також розширення участі громади у міжбюджетній співпраці підтверджують ефективне функціонування бюджетної системи на місцевому рівні.

2.2. Аналіз доходів та витрат бюджету Березнівської міської територіальної громади

Податкові надходження є основним джерелом формування дохідної частини місцевого бюджету та свідчать про рівень економічної активності, податкову дисципліну і загальну фінансову спроможність територіальної громади. Упродовж 2022–2024 років податкові надходження до бюджету Березнівської міської територіальної громади демонструють стабільну позитивну динаміку, що є ознакою економічного зростання та розширення податкової бази.

Таблиця 2.2

**Динаміка податкових надходжень бюджету Березнівської міської
територіальної громади за період 2022-2024 рр.**

№	Найменування	2022		2023		2024	
		абс.	ПВ	абс.	ПВ	абс.	ПВ
		тис.грн.	%	тис.грн.	%	тис.грн.	%
1	Податкові надходження, всього	183 591 023	100	197 744 541	100	237 977 426	100
1.1	у т.ч. Податки на доходи, податки на прибуток, податки на збільшення ринкової вартості	115 202 570	62,7	117 585 613	59,5	124 987 304	52,5
1.2	Внутрішні податки на товари та послуги	6 424 024	3,5	11 059 344	5,6	15 179 665	6,4
1.3	Місцеві податки	47 302 299	25,8	63 140 624	31,9	90 290 314	37,9
1.4	Інші податки та збори	150 458	0,1	118 301	0,1	122 427	0,1
1.5	Рентна плата та плата за використання інших природних ресурсів	14 511 670	7,9	5 840 657	3,0	7 397 714	3,1

*Джерело: сформовано автором на основі [11]

Згідно даних таблиці 2.2. У 2022 році податкові надходження становили 183 591,0 тис. грн, у 2023 році – 197 744,5 тис. грн, а в 2024 році – 237 977,4 тис. грн. У відсотковому вираженні темпи зростання склали 7,7% у 2023 році та 20,3% у 2024 році. Таке зростання може бути пов'язане з підвищенням рівня податкової дисципліни, економічною активністю платників податків, а також вдосконаленням адміністрування податків на місцевому рівні.

Серед податкових надходжень найбільшу частку традиційно займають податки на доходи, прибуток і приріст ринкової вартості. У 2022 році ця група принесла до бюджету 115 202,6 тис. грн, що становило 62,7% усіх податкових надходжень. У 2023 році обсяг цих надходжень зріс до 117 585,0 тис. грн.

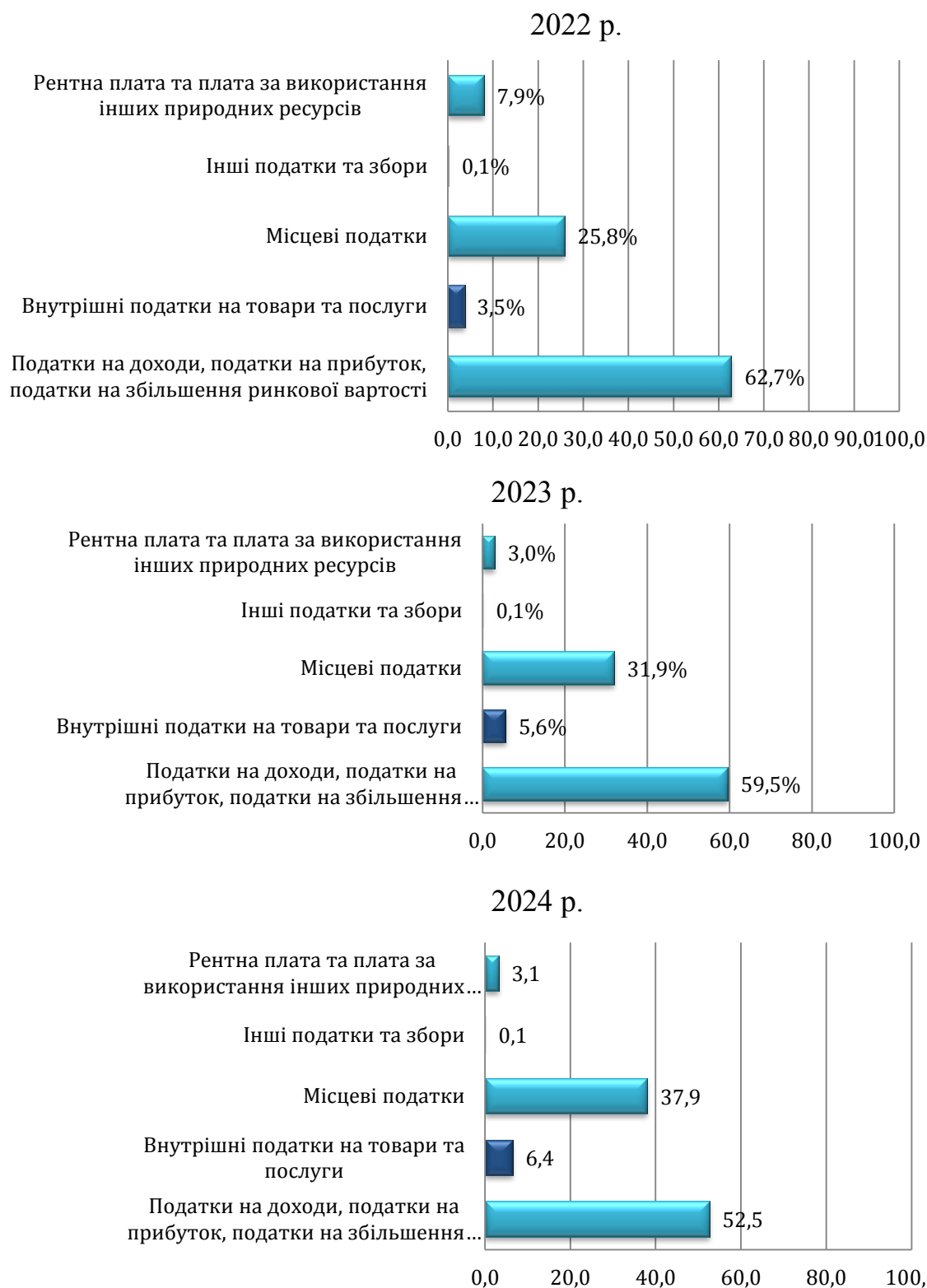

Рис. 2.4. Структура податкових надходжень Березнівської міської територіальної громади

*Джерело: сформовано автором на основі [11]

Однак, варто відмітити, що питома вага податків на доходи, прибуток і приріст ринкової вартості знизилась до 59,5%. У 2024 році податки на доходи та прибуток зросли до 124 987,3 тис. грн із питомою вагою 52,5%. Попри абсолютне зростання, помітне поступове зниження частки цих податків у загальній структурі, що пояснюється швидшим зростанням інших видів податків, зокрема місцевих.

Внутрішні податки на товари та послуги в аналізованому періоді також демонструють стабільну динаміку. У 2022 році ці надходження становили 6 424,0 тис. грн (3,5%), у 2023 році – 11 059,6 тис. грн (5,6%), а у 2024 році – 15 179,7 тис. грн (6,4%). Збільшення обсягів надходжень у 2,4 раза за три роки свідчить про зростання обсягів торгівлі та споживання послуг на території громади, а також про розширення податкової бази в цій категорії.

Місцеві податки є другим за значенням джерелом податкових доходів бюджету. У 2022 році обсяг місцевих податків становив 47 302,3 тис. грн (25,8%), у 2023 році – 63 140,6 тис. грн (31,9%), а у 2024 році – 90 290,3 тис. грн (37,9%). Зростання за два роки склало майже вдвічі, що свідчить про ефективну реалізацію податкових повноважень органів місцевого самоврядування. Таке зростання могло бути забезпечене за рахунок підвищення ставок на майнові податки, удосконалення земельного податку, розширення бази платників єдиного податку тощо.

Категорія інших податків та зборів залишається незначною за обсягом, хоча й демонструє деяке зростання. У 2022 році було отримано 150,4 тис. грн (0,1%), у 2023 році – 118,3 тис. грн (0,1%), а в 2024 році – 122,4 тис. грн (0,1%). Незважаючи на мізерну частку, ці надходження мають потенціал для розвитку, зокрема за рахунок впровадження нових місцевих зборів, адміністративних штрафів тощо.

Рента за використання природних ресурсів також є важливим джерелом податкових надходжень. У 2022 році рентна плата становила 14 511,7 тис. грн,

що дорівнює 7,9% усіх податків. У 2023 році її обсяг склав 5 840,7 тис. грн (3,0%), а у 2024 році – 7 397,1 тис. грн (3,1%). Спостерігається суттєве зниження надходжень у 2023 році на понад 50%, з незначним відновленням у 2024 році. Таке падіння може бути пов'язане зі зменшенням видобутку або використання природних ресурсів, зміною методики розрахунку рентної плати, або ж з тимчасовими обмеженнями внаслідок воєнного стану чи економічної нестабільності.

Таблиця 2.3

Динаміка неподаткових надходжень бюджету Березнівської міської територіальної громади за період 2022-2024 рр.

№	Найменування	2022		2023		2024	
		абс.	ПВ	абс.	ПВ	абс.	ПВ
		тис.грн.	%	тис.грн.	%	тис.грн.	%
1	Неподаткові надходження, всього	10 546 539	100,0	17 194 130	100	17 887 434	100
2	у т.ч. доходи від власності та підприємн. діяльності	481 116	4,6	303 242	1,8	609 093	3,4
3	адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційної господарської діяльності	3 359 022	31,8	3 027 369	17,6	2 768 553	15,5
4	інші неподаткові надходження	1 422 677	13,5	2 108 899	12,3	2 135 829	11,9
5	власні надходження бюджетних установ	5 283 723	50,1	11 754 619	68,4	12 373 958	69,2

*Джерело: сформовано автором на основі [11]

Узагальнюючи, варто зазначити, що протягом 2022–2024 років структура податкових надходжень до бюджету Березнівської міської територіальної громади зазнала певних змін. Якщо у 2022 році основу формували податки на доходи та прибуток, то вже у 2024 році зросла частка місцевих податків та внутрішніх податків на товари й послуги. Це свідчить про поступове зміщення фокусу на розвиток місцевої податкової бази, що є ознакою фінансової децентралізації.

Загальна динаміка податкових надходжень є позитивною, що підтверджує зростання фіскального потенціалу громади. Водночас певні коливання в окремих статтях, зокрема в рентній платі, потребують додаткового аналізу та можливої адаптації податкової політики на місцевому рівні.

На основі даних таблиці 2.3 обсяг неподаткових надходжень громади мав тенденцію до зростання. Так, у 2022 році їх загальний обсяг становив 10 546,539 тис. грн., у 2023 році – 17 194,130 тис. грн., а у 2024 році – 17 887,434 тис. грн. Це свідчить про поступове збільшення даного джерела доходів бюджету. Темп приросту у 2023 році становив 63,1% порівняно з 2022 роком, а у 2024 році – 4% порівняно з попереднім роком, що є позитивним результатом для фінансової стабільності громади.

Основну частку в структурі неподаткових надходжень традиційно займають власні надходження бюджетних установ. У 2022 році їх обсяг становив 5 283,723 тис. грн., що складало 50,1% загальних неподаткових надходжень. У 2023 році ці надходження зросли до 11 754,619 тис. грн. (68,4%), а у 2024 році – до 12 373,958 тис. грн., що вже становить 69,2% від загального обсягу. Таким чином, частка даної статті зросла на 19,1 відсоткових пункти у 2023 році та ще на 0,8 в 2024 році. Це свідчить про зростання власної фінансової самостійності бюджетних установ громади, що є важливим чинником зміцнення місцевого бюджету.

Наступною вагомою статтею є надходження від адміністративних зборів, платежів, доходів від некомерційної господарської діяльності. У 2022 році вони становили 3 359,022 тис. грн. (31,8%), у 2023 році – 3 027,369 тис. грн. (17,6%), а у 2024 році – 2 768,553 тис. грн. (15,5%). Незважаючи на незначне скорочення абсолютних обсягів протягом трьох років, питома вага цієї статті зменшилася значно – з 31,8% у 2022 році до 15,5% у 2024 році. Це може бути пов'язано із зниженням кількості наданих адміністративних послуг або переглядом ставок адміністративних зборів на місцевому рівні.

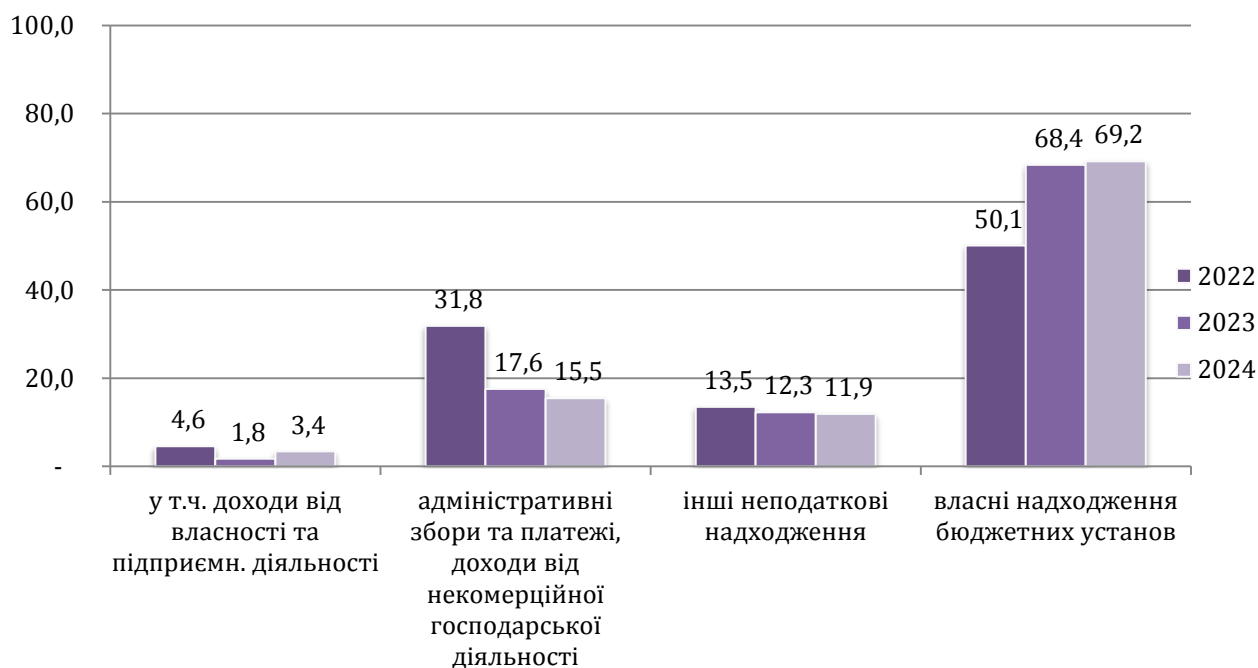

Рис. 2.5. Структура неподаткових надходжень Березнівської міської територіальної громади

*Джерело: сформовано автором на основі [11]

Доходи від власності та підприємницької діяльності залишаються стабільно невисокими. У 2022 році вони становили 481,116 тис. грн. (4,6%), у 2023 році – 303,242 тис. грн. (1,8%), а у 2024 році – 609,093 тис. грн. (3,4%). Показники свідчать про певні коливання. Зокрема, у 2023 році відбулося зменшення доходів за цією статтею на 36,9% порівняно з 2022 роком, а у 2024 році – їх зростання на 101% порівняно з попереднім роком. Таке коливання може бути наслідком як змін у господарській діяльності комунальних підприємств, так і продажу чи передачі в оренду майна громади.

Інші неподаткові надходження у 2022 році становили 1 422,677 тис. грн. (13,5%), у 2023 році – 2 108,899 тис. грн. (12,3%), а у 2024 році – 2 135,829 тис. грн. (11,9%). В абсолютному вимірі обсяги інших неподаткових надходжень зростають: у 2023 році приріст становив 41,2% порівняно з 2022 роком, а у 2024

році – 5,3% порівняно з попереднім роком. Водночас їх питома вага у структурі неподаткових надходжень поступово зменшується: з 13,5% у 2022 році до 11,8% у 2024 році. Це може свідчити про зростання обсягів інших статей надходжень, зокрема власних доходів бюджетних установ, що і впливає на відносне зменшення питомої ваги інших неподаткових надходжень.

Таким чином, аналіз динаміки неподаткових надходжень бюджету Березівської міської територіальної громади за 2022–2024 роки свідчить про загальне зростання даного виду доходів із домінуванням у структурі власних надходжень бюджетних установ. Їх частка зросла з 50,1% у 2022 році до 69,2% у 2024 році, що є позитивною тенденцією. Водночас спостерігається поступове скорочення питомої ваги надходжень від адміністративних зборів та інших неподаткових доходів. Це відображає перерозподіл джерел формування неподаткових надходжень на користь власних доходів комунальних установ, що свідчить про посилення їхньої фінансової автономії та підвищення ефективності господарської діяльності.

Загальний обсяг видатків бюджету громади зріс з 495 220,968 тис. грн у 2022 році до 564 113,997 тис. грн у 2023 році та до 622 419,962 тис. грн у 2024 році. За аналізований період загальне зростання становить 127 198,994 тис. грн, або +25,7%. Це свідчить про поступове збільшення бюджетних можливостей, проте темпи зростання значною мірою обумовлені інфляційними процесами та воєнним станом.

Найбільшу частину бюджету впродовж усіх трьох років займала освіта. У 2022 році на освіту було витрачено 397 029,386 тис. грн, що становило 80,2% усіх видатків. У 2023 році обсяг зріс до 431 926,523 тис. грн (76,6%), а в 2024 – до 498 939,874 тис. грн, або 80,2%. За два роки витрати на освіту збільшились на 101 290,528 тис. грн. Незважаючи на незначні коливання питомої ваги, напрям залишається стабільно пріоритетним, адже охоплює фінансування дошкільних, шкільних закладів, харчування дітей, енергоносії та заробітну плату.

Таблиця 2.4

Динаміка витрат бюджету Березнівської міської територіальної громади за період 2022-2024рр.

№	Найменування	2022		2023		2024	
		абс.	ПВ	абс.	ПВ	абс.	ПВ
		тис.грн.	%	тис.грн.	%	тис.грн.	%
1	Витрати бюджету, всього	495 220 968	100	564 113 997	100	622 419 962	100
2	Загальнодержавні функції	35 847 079	7,2	54 598 584	9,7	49 340 694	7,9
3	Громадський порядок, безпека та судова влада	2 996 866	0,6	4 793 409	0,8	2 563 350	0,4
4	Економічна діяльність	4 685 042	0,9	5 065 000	0,9	4 153 976	0,7
5	Охорона навколишнього природного середовища	18 000	0,0	1 156 307	0,2	254 998	0,0
6	Житлово-комунальне господарство	7 697 370	1,6	6 341 706	1,1	5 046 668	0,8
7	Охорона здоров'я	14 140 895	2,9	16 983 918	3,0	16 536 831	2,7
8	Духовний та фізичний розвиток	22 628 517	4,6	25 730 421	4,6	25 344 837	4,1
9	Освіта	397 029 386	80,2	431 926 523	76,6	498 939 874	80,2
10	Соціальний захист та соціальне забезпечення	10 177 810	2,1	17 518 124	3,1	20 238 730	3,3

*Джерело: сформовано автором на основі [11]

Значне зростання спостерігається у видатках на загальнодержавні функції. У 2022 році на них було спрямовано 35 847,079 тис. грн (7,2% загального бюджету), у 2023 – 54 598,584 тис. грн (9,7%), а у 2024 – 49 340,694 тис. грн (7,9%). У 2023 році відбулося різке зростання видатків (+18 751,775 тис. грн), що може бути пов'язано з фінансуванням органів управління, виборчих комісій, військової адміністрації. У 2024 році показник дещо зменшився, але залишається вищим за рівень 2022 року.

У сфері соціального захисту також спостерігається стабільне зростання як у абсолютному, так і у відносному вираженні. Якщо в 2022 році витрати становили 10 177,810 тис. грн (2,1%), то у 2023 – вже 17 518,124 тис. грн (3,1%), а у 2024 – 20 238,730 тис. грн (3,3%). За два роки обсяг фінансування зріс на 10 555,928 тис. грн, або більш ніж удвічі. Це пояснюється посиленою соціальною підтримкою у зв'язку з війною, внутрішньою міграцією та зростанням потреб у допомозі населенню.

Суттєвий приріст спостерігається у сфері охорони здоров'я. У 2022 році видатки становили 14 140,895 тис. грн (2,9%), у 2023 – 16 983,918 тис. грн (3,0%), а у 2024 – 16 536,431 тис. грн (2,7%). Хоча частка в загальному бюджеті залишається стабільною, абсолютні суми щороку зростають. Збільшення витрат на медицину відображає як необхідність у забезпеченні функціонування первинної медичної допомоги, так і реагування на воєнні виклики.

У сфері духовного та фізичного розвитку відзначається незначне зростання. У 2022 році видатки становили 22 628,517 тис. грн (4,6%), у 2023 – 25 730,421 тис. грн (4,6%), а у 2024 – 25 334,837 тис. грн (4,1%). Незважаючи на зростання в абсолютному вимірі у 2023 році (+577,617 тис. грн), у 2024 році показник знизився. Це може свідчити про перерозподіл коштів у бік пріоритетніших функцій – соціального захисту чи освіти.

Видатки на житлово-комунальне господарство зменшилися з 7 697,370 тис. грн у 2022 році (1,6%) до 6 341,706 тис. грн у 2023 році (1,1%) і знову дещо знизилися у 2024 до 5 046,668 тис. грн (0,8%). Загальне скорочення за період склало 1 631,752 тис. грн. Така динаміка пояснюється переважним фінансуванням лише аварійних чи критичних потреб ЖКГ.

Рис. 2.6. Структура витрат бюджету Березнівської міської територіальної громади

*Джерело: сформовано автором на основі [11]

Видатки на громадський порядок, безпеку та судову владу також зазнали змін. У 2022 році вони становили 2 996,866 тис. грн (0,6%), у 2023 – 4 793,409 тис. грн (0,8%), а у 2024 – 2 563,350 тис. грн (0,4%). Таким чином, у 2023 році було зафіксоване зростання на 1 196,138 тис. грн, ймовірно, через створення місцевих формувань оборони або підтримку силових структур. У 2024 році фінансування зменшилось, що може свідчити про завершення короткострокових проєктів.

Економічна діяльність зазнала незначних змін: у 2022 році на неї було спрямовано 4 685,042 тис. грн (0,9%), у 2023 – 5 065,000 тис. грн (0,9%), у 2024 – 4 153,976 тис. грн (0,7%). Незважаючи на незначне збільшення у 2023 році, вже у 2024 році фінансування скоротилось. Така динаміка свідчить про відсутність системного підходу до розвитку місцевої економіки.

Щодо видатків на охорону навколишнього природного середовища, у 2022 році вони становили 18,000 тис. грн (0,0%), у 2023 – зросли до 1 156,307 тис. грн (0,2%), а у 2024 – досягли 254,998 тис. грн (0,0%). Найбільші видатки зафіксовано у 2023 році, після чого фінансування знизилось у 4,6 рази. Це може вказувати на разовий екологічний проєкт або субвенцію, що не була продовжена.

Таким чином, структура бюджету громади демонструє пріоритетність освітнього та соціального напрямів. Динаміка свідчить про адаптацію до нових викликів, однак зменшення фінансування розвитку економіки, екології та ЖКГ може мати довгострокові негативні наслідки. У майбутньому варто забезпечити баланс між утриманням та розвитком, а також посилити інвестиційну складову місцевого бюджету.

Згідно даних таблиці 2.5 протягом 2022–2024 років бюджет Березнівської міської територіальної громади демонструє нестабільну динаміку.

Таблиця 2.5

Прогноз основних показників бюджету Березнівської міської територіальної громади у 2022-2024 рр.

Найменування	2022	2023	2024	Середнє значення	Відносне відхилення, %			Прогноз на 2025 рік
					2023/2022	2024/2023	Серед. знач	
Надходження до бюджету, всього	505 741 051	556 479 434	627 393 023	563 204 503	10,0	12,7	11,4	64 136 988
у т.ч. податкові надходження	183 591 023	197 744 541	237 977 426	206 437 663	7,7	20,3	14,0	28 958 202
неподаткові надходження	10 546 539	17 194 130	17 887 434	15 209 368	63,0	4,0	33,5	5 099 947
доходи від операцій з капіталом	967 579	893 526	4 278 160	2 046 422	-7,7	378,8	185,6	3 797 563
офіційні трансфери	310 635 910	340 647 236	367 250 002	339 511 049	9,7	7,8	8,7	29 657 531
Видатки бюджету, всього	495 220 968	564 113 997	622 419 962	560 584 976	13,9	10,3	12,1	67 963 701
у т.ч. міжбюджетні трансфери	250 000	4 175 996	3 176 227	2 534 074	1570,4	-23,9	773,2	19 594 192
Бюджетний дефіцит/профіцит	10 520 083	-7 634 563	4 973 061	2 619 527	-172,6	-165,1	-168,9	-4 423 204

*Джерело: сформовано автором на основі [11]

Спостерігаються як профіцитні, так і дефіцитні періоди. У 2022 році сформовано профіцит у розмірі 10 520,08 тис. грн, що свідчить про перевищення доходів над видатками. Проте вже у 2023 році зафіксовано значний дефіцит у розмірі -7 634,56 тис. грн, що, ймовірно, пов'язано з перевищенням обсягу видатків над запланованими доходами, або зростанням видаткових зобов'язань громади. У 2024 році відбулося часткове відновлення фінансової рівноваги – очікується профіцит у 4 973,06 тис. грн, що може свідчити про посилення бюджетної дисципліни та ефективніше управління ресурсами. Однак прогноз на 2025 рік демонструє знову дефіцит в розмірі -4 423,20 тис. грн, що сигналізує про можливі ризики нестачі доходів або зростання фінансових потреб.

Загальна тенденція вказує на нестійкий характер бюджетного балансу громади, що потребує вжиття заходів щодо покращення структури доходів, посилення контролю за видатками та підвищення ефективності використання бюджетних ресурсів. Особливу увагу слід приділити формуванню стійкої дохідної бази та створенню фінансової "подушки безпеки" на випадок непередбачених бюджетних коливань.

2.3. Параметричний аналіз показників бюджету Березнівської міської територіальної громади

Збалансованість бюджету є одним із ключових критеріїв оцінки фінансової стабільності територіальної громади. Вона визначає здатність громади самостійно формувати дохідну частину бюджету, здійснювати витрати в межах наявних ресурсів і забезпечувати ефективне функціонування у коротко-й довгостроковій перспективі. У таблиці 2.6 наведено основні аналітичні коефіцієнти, що відображають стан бюджетної збалансованості Березнівської міської територіальної громади протягом 2022–2024 років.

Таблиця 2.6

Аналіз показників збалансованості бюджету Березнівської міської
територіальної громади за період 2022-2024 рр.

№	Найменування	Оптимальне значення	2022	2023	2024
1	Коефіцієнт бюджетного покриття	зростання	1,02	0,99	1,01
2	Коефіцієнт стійкості бюджету	< 0,3	0,61	0,61	0,59
3	Коефіцієнт загальної податкової стійкості	> 0,2 -0,5	0,37	0,35	0,38
4	Коефіцієнт покриття видатків міжбюджетними трансфертами	< 0,3	0,63	0,60	0,59

*Джерело: сформовано автором на основі [11]

Згідно даних таблиці 2.6 коефіцієнт бюджетного покриття, який характеризує співвідношення доходів до видатків місцевого бюджету, у 2022 році цей показник становив 1,02, що свідчить про незначне перевищення доходів над видатками. У 2023 році значення знизилося до 0,99, тобто було зафіксовано невеликий дефіцит бюджету. У 2024 році коефіцієнт знову зріс до 1,01, що свідчить про відновлення позитивного балансу. Загалом, протягом аналізованого періоду бюджет громади залишався близьким до збалансованого, що є позитивною ознакою бюджетної дисципліни.

Наступним ключовим індикатором є коефіцієнт стійкості бюджету, який демонструє частку офіційних трансфертів у загальному обсязі доходів. Оптимальним вважається значення менше 0,3. У 2022 році цей показник для громади становив 0,61, що означає, що понад 60% доходів бюджету формувалися за рахунок міжбюджетних трансфертів. У 2023 році показник

залишився на такому ж рівні – 0,61, а у 2024 році дещо знизився до 0,59. Незважаючи на незначне покращення, показник суттєво перевищує оптимальне значення, що свідчить про високу залежність громади від державного фінансування та низький рівень фінансової самостійності.

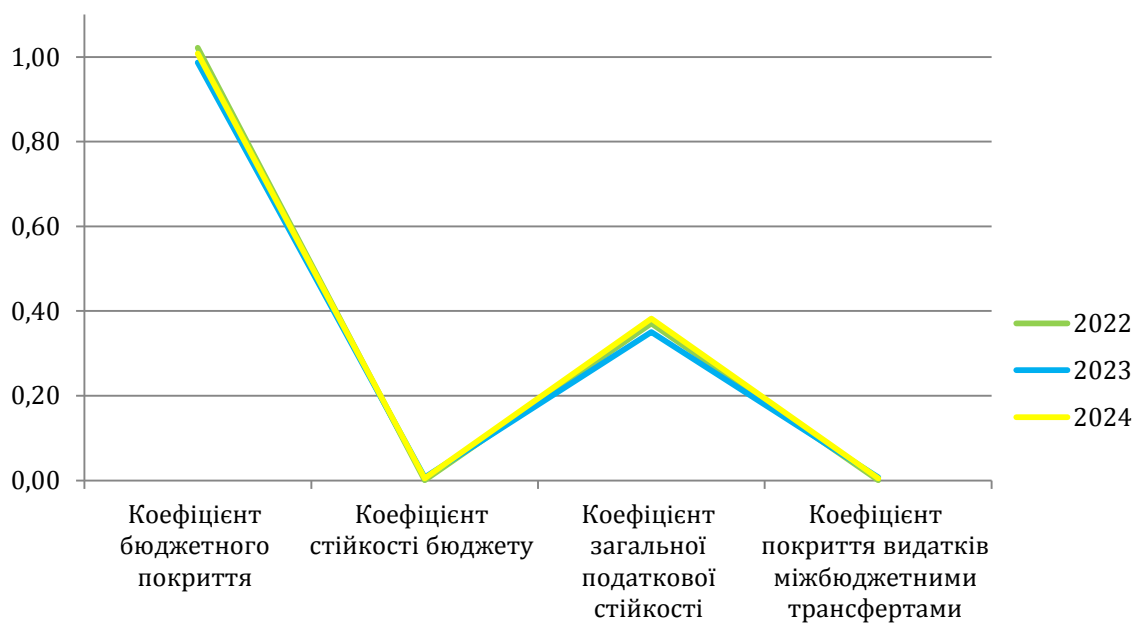

Рис. 2.7. Динаміка коефіцієнтів збалансованості бюджету Березнівської міської територіальної громади за період 2022-2024 рр.

*Джерело: сформовано автором на основі [11]

Важливим компонентом аналізу є коефіцієнт загальної податкової стійкості, що відображає частку податкових надходжень у загальній сумі доходів бюджету. Оптимальним вважається рівень у межах 0,2–0,5. У 2022 році коефіцієнт становив 0,37, у 2023 році – 0,35, а у 2024 році зріс до 0,38. Отже, упродовж усього періоду значення залишалося у межах допустимих значень, що свідчить про стабільність податкової бази громади та її здатність самостійно генерувати частину доходів.

Останній показник – коефіцієнт покриття видатків міжбюджетними трансфертами, що характеризує частку трансфертів у покритті загальних

видатків. Оптимальне значення для цього показника – менше 0,3. У 2022 році він становив 0,63, у 2023 – 0,60, а у 2024 році – 0,59. Хоча показник поступово знижується, він усе ще перевищує норму більш ніж у два рази, що також підтверджує суттєву залежність громади від державної підтримки.

Отже, проведений аналіз свідчить, що бюджет Березнівської міської територіальної громади загалом є фінансово керованим і майже збалансованим. Однак високий рівень трансфертозалежності та недостатня частка власних доходів у структурі бюджету є викликами, що потребують посиленої уваги з боку місцевої влади. Позитивною ознакою є стабільність податкових надходжень та поступове зниження показників залежності, що дає підстави очікувати подальшого зростання фінансової самостійності громади за умов належного планування і впровадження заходів із нарощення дохідної бази.

Таблиця 2.7

Аналіз фінансової самостійності бюджету Березнівської міської територіальної громади за період 2022-2024 рр.

№	Найменування	Оптимальне значення	2022	2023	2024
1	Коефіцієнт бюджетної залежності	< 0,1	0,38	0,38	0,37
2	Частка базової дотації у загальній сумі трансфертів	< 0,6	0	0	0
3	Коефіцієнт податкової самостійності	> 0,3	0,36	0,36	0,38
4	Коефіцієнт стійкості доходної бази	> 0,6	0,38	0,39	0,41

*Джерело: сформовано автором на основі [11]

Першим показником є коефіцієнт бюджетної залежності, який визначає частку базової дотації в загальному обсязі доходів. Оптимальне значення цього показника – менше 0,1. У всі роки аналізованого періоду його значення

залишалося залишалося стабільно високим: у 2022 році – 0,38, у 2023 році – 0,38, і в 2024 році – також 0,373. Це свідчить про суттєву залежність громади від дотацій з державного бюджету.

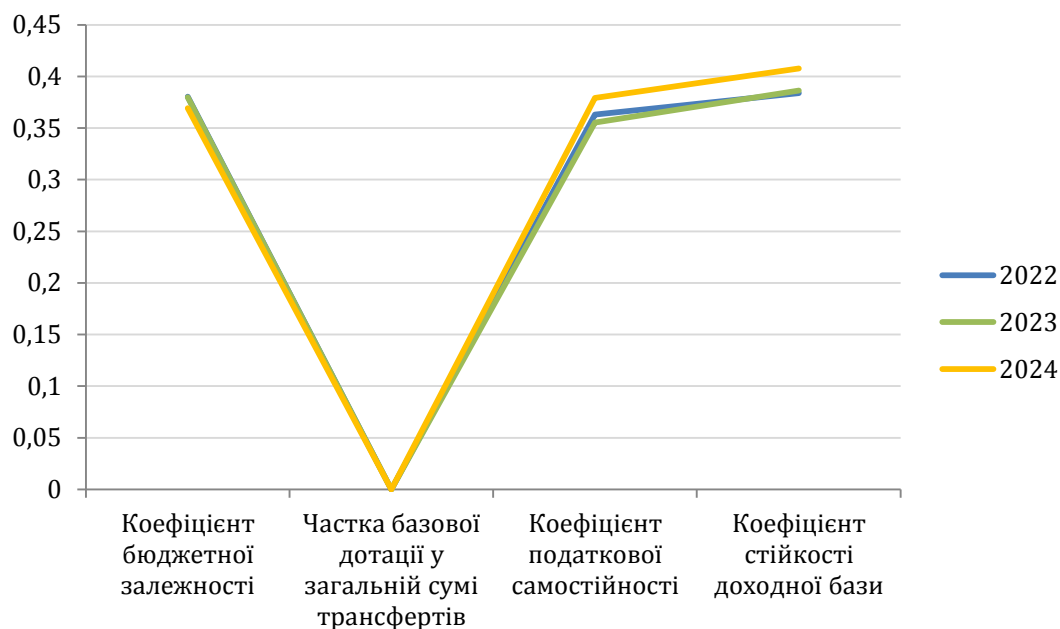

Рис. 2.8. Динаміка коефіцієнтів фінансової самостійності бюджету

Березнівської міської територіальної громади за період 2022-2024 рр

*Джерело: сформовано автором на основі [11]

Коефіцієнт податкової самостійності є індикатором того, наскільки громада забезпечує себе за рахунок власних податкових надходжень. Оптимальним вважається значення понад 0,3. У Березнівській громаді цей показник стабільно перевищував поріг: у 2022 році він становив 0,36, у 2023 році – 0,38, а в 2024 році – також 0,38. Це свідчить про те, що громада має стійку податкову базу, здатну покривати значну частину бюджетних зобов'язань без потреби у великому обсязі зовнішніх фінансувань.

Останнім аналізованим показником є коефіцієнт стійкості доходної бази, що характеризує частку стабільних надходжень у структурі бюджету. Оптимальним вважається значення понад 0,6. У досліджуваному періоді він становив: у 2022 році 0,38, у 2023 – 0,39, у 2024 – 0,41. Незважаючи на поступове зростання, значення залишається нижчим за норматив, що свідчить

про наявність ризиків у стабільності надходжень. Це може бути пов'язано з нестійкими джерелами доходів, сезонністю деяких надходжень або нестабільністю окремих платників.

Загалом, проведений аналіз свідчить, що бюджет Березнівської міської територіальної громади демонструє достатній рівень фінансової самостійності. Громада практично не залежить від базових дотацій, має належну податкову спроможність і здатна забезпечити значну частину своїх потреб за рахунок власних ресурсів. Разом із тим, слід звернути увагу на питання підвищення стійкості дохідної бази, зокрема шляхом диверсифікації джерел доходів, зменшення впливу нестабільних надходжень і розвитку економічного потенціалу громади.

Таблиця 2.8

Аналіз ефективності бюджету Березнівської міської територіальної громади за період 2022-2024 рр.

№	Найменування	Оптимальне значення	2022	2023	2024
1	Коефіцієнт дефіцитності місцевого бюджету	> 0	0,02	-0,01	0,01
2	Коефіцієнт бюджетної результативності	зростання	0,10	0,11	0,13
3	Коефіцієнт бюджетної забезпеченості населення	зростання	0,10	0,11	0,12
4	Показник стабільності дохідної частини бюджету	> 1	0,59	0,58	0,65

*Джерело: сформовано автором на основі [11]

Згідно з даними таблиці 2.8, коефіцієнт дефіцитності місцевого бюджету, який характеризує співвідношення дефіциту або профіциту бюджету до

загального обсягу його доходів, у 2022 році становив 0,02, що є позитивною ознакою профіцитного бюджету. У 2023 році спостерігався невеликий дефіцит – показник становив $-0,01$. Проте у 2024 році ситуація покращилася, і коефіцієнт знову набув позитивного значення 0,01, що свідчить про відновлення фінансової рівноваги. Така динаміка вказує на здатність громади гнучко реагувати на фінансові виклики та зберігати загальний баланс бюджету.

Наступним показником є коефіцієнт бюджетної результативності, який визначає рівень досягнення бюджетних цілей відносно до обсягу доходів. Оптимальною є тенденція до зростання цього показника. У 2022 році він становив 0,10, у 2023 році – 0,11, а в 2024 – 0,13. Така динаміка свідчить про поступове підвищення результативності виконання бюджету, що можна інтерпретувати як зростання ефективності управлінських рішень та бюджетного планування.

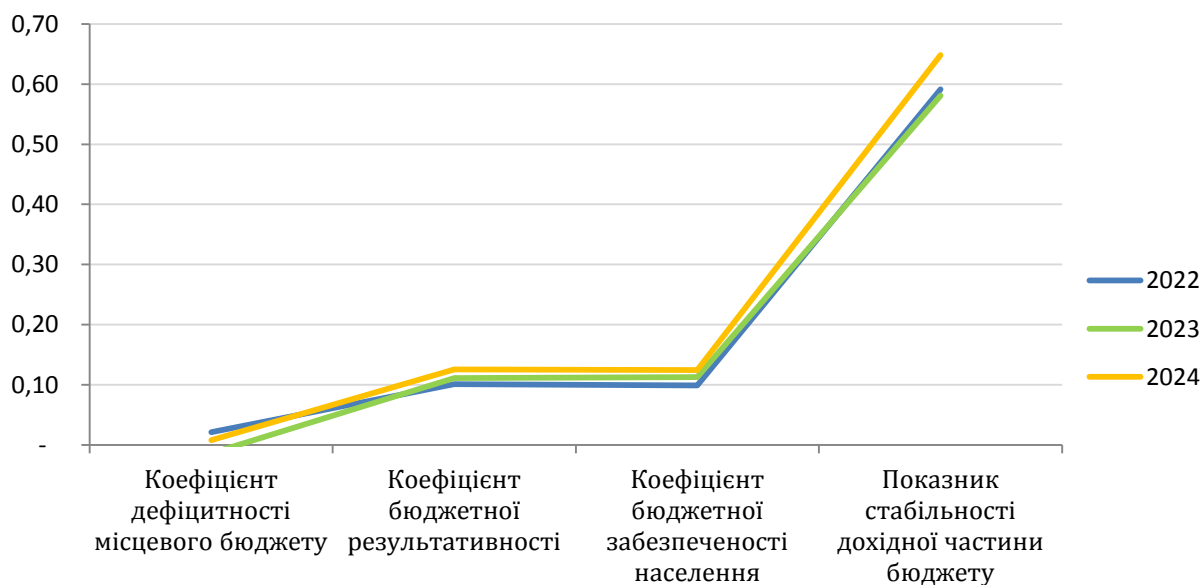

Рис. 2.9. Динаміка коефіцієнтів ефективності бюджету Березнівської міської територіальної громади за період 2022-2024 рр

*Джерело: сформовано автором на основі [11]

Коефіцієнт бюджетної забезпеченості населення свідчить про рівень ресурсів, що припадають на одного мешканця громади. Упродовж 2022–2024 років показник має позитивну динаміку: 0,10 у 2022 році, 0,11 у 2023 році і 0,12 у 2024 році. Це означає, що з кожним роком обсяг фінансових ресурсів, які використовуються на одного жителя громади, зростає. З огляду на інфляційні та соціально-економічні виклики, таке зростання є свідченням підвищення якості бюджетного забезпечення населення.

Останнім у таблиці є показник стабільності дохідної частини бюджету. Оптимальним вважається значення більше 1, що означає стійке зростання доходів. У 2022 році значення показника становило 0,59, у 2023 році – 0,58, а у 2024 році зросло до 0,65. Незважаючи на позитивну тенденцію, показник не досягає нормативного рівня, що вказує на нестабільність доходів, можливу волатильність окремих джерел надходжень і потребу в посиленні структурної стійкості дохідної бази.

Результати аналізу свідчать про помірно позитивну динаміку ефективності бюджету Березнівської МТГ. В умовах обмежених ресурсів громада демонструє здатність до забезпечення стабільного рівня фінансування видатків, підвищення результативності бюджетної політики та поліпшення фінансового забезпечення населення. Водночас, проблемним залишається питання дохідної стабільності, що потребує додаткової уваги з боку органів місцевого самоврядування.

Проведемо факторний аналіз показника стійкості бюджету Березнівської міської територіальної громади за період 2023-2024 рр. на основі даних у таблиці 2.9.

Результати оцінки величини впливу надходжень до бюджету та офіційних трансфертів на значення стійкості бюджету представлено у таблиці 2.10

Таблиця 2.9

Вихідні дані для проведення факторного аналізу за 2023-2024 рр.

Показники	2023	2023	Відхилення	
			Абсолютне	Відносне
Коефіцієнт стійкості бюджету	0,612	0,585	-0,027	-4,38
Надходження до бюджету, всього	556479434,00	627393023,00	70913589,00	12,74
офіційні трансферти	340647236,00	367250002,00	26602766,00	7,81

Таблиця 2.10

Факторний аналіз стійкості бюджету Березнівської міської територіальної громади за період 2023-2024 рр.

Номер підстановки та назва фактора	Фактори, які впливають на показник		Добуток факторів, грн.	Величина впливу фактора
	1-й	2-й		
Нульова підстановка	556479434,00	340647236,00	0,61	
Перша підстановка, виручка від реалізації	627393023,00	340647236,00	0,54	-0,07
Друга підстановка, чистий прибуток	627393023,00	367250002,00	0,59	0,04
Загальний вплив факторів				-0,03

Отже, як бачимо, що зростання доходів бюджету позитивно вплинула на загальну величину коефіцієнта стійкості бюджету. Так, зростання доходів на 12,74% вплинуло на зменшення показника на 0,07. Однак зростання офіційних трансфертів на 7,81% негативно вплинули на зростання узагальнюючого показника на 0,04. Загалом вплив факторів становить -0,03, що є позитивним. Але на жаль показника хоч і зменшився з 0,61 до 0,59 за період 2023-2024 рр., однак він ще не досягає нормативного значення 0,3. Це свідчить про значну залежність бюджету від допомоги з державного бюджету.

РОЗДІЛ 3. ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ БЮДЖЕТУ БЕРЕЗНІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

3.1. Шляхи підвищення фінансової стійкості бюджету Березнівської міської територіальної громади

У сучасних умовах децентралізації та посилення бюджетної автономії місцевих громад питання забезпечення фінансової стійкості місцевих бюджетів набуває особливого значення. Стійкий бюджет є основою стабільного функціонування та розвитку територіальної громади, адже забезпечує безперебійне фінансування соціально-економічних програм, підтримку житлово-комунального господарства, розвиток освіти, культури та охорони здоров'я. Аналіз фінансової стійкості бюджету Березнівської міської територіальної громади за 2022–2024 роки засвідчив позитивні тенденції, однак для забезпечення сталого розвитку необхідно впроваджувати цілеспрямовані заходи щодо подальшого зміцнення фінансової бази бюджету та підвищення його стійкості.

За результатами проведеного дослідження було виявлено такі проблемні аспекти, що свідчать про наявні виклики у фінансовому управлінні бюджетом Березнівської міської територіальної громади:

По-перше, слід звернути увагу на високий рівень трансфертозалежності бюджету, який зберігається протягом усього аналізованого періоду. Так, коефіцієнт стійкості бюджету у 2022, 2023 та 2024 роках становив відповідно 0,61; 0,61 та 0,59, що суттєво перевищує оптимальний рівень, який має бути меншим за 0,3. Аналогічна ситуація спостерігається з коефіцієнтом покриття видатків міжбюджетними трансфертами, значення якого перевищувало допустиму межу й коливалося на рівні 0,63–0,59. Це свідчить про істотну

залежність бюджету громади від зовнішніх джерел фінансування, зокрема від субвенцій та дотацій з державного бюджету, що знижує рівень фінансової автономії громади.

По-друге, проблемним є низький рівень стійкості дохідної бази. Коефіцієнт стійкості дохідної бази не відповідає рекомендованому значенню понад 0,6 і впродовж 2022–2024 років коливався у межах 0,38–0,41. Це свідчить про недостатню залежність місцевого бюджету від стабільних та прогнозованих джерел надходжень, що створює ризики при плануванні та виконанні бюджету в середньо- та довгостроковій перспективі.

По-третє, зафіксовано нестійкість показників стабільності дохідної частини бюджету, які в жодному з досліджених років не перевищили нормативне значення >1 . Зокрема, у 2022 році індекс становив 0,59, у 2023 році – 0,58, а в 2024 році – 0,65. Це свідчить про наявність коливань у доходах бюджету та нестабільність у структурі надходжень, що може бути зумовлено сезонністю, економічними коливаннями або відсутністю диверсифікованої дохідної бази.

Крім того, незважаючи на загальну фінансову керованість бюджету громади, спостерігається коливання дефіцитності: у 2023 році зафіксовано незначний дефіцит (коефіцієнт дефіцитності $-0,01$), хоча у 2022 та 2024 роках бюджет був профіцитним. Це вказує на певні труднощі у забезпеченні стабільності бюджетного балансу, які можуть бути наслідком непередбачуваності доходів або нерівномірного розподілу видатків у межах бюджетного року.

Таким чином, незважаючи на загальну позитивну динаміку за окремими показниками, Березнівська міська територіальна громада стикається з низкою системних фінансових викликів, подолання яких потребує цілеспрямованої стратегії підвищення фінансової стійкості, розширення власної дохідної бази,

зменшення залежності від міжбюджетних трансфертів і зміцнення стабільності бюджетного планування.

Фінансова стійкість бюджету характеризується здатністю органів місцевого самоврядування забезпечувати збалансованість доходів і видатків, уникати дефіциту та своєчасно виконувати бюджетні зобов'язання. Для досягнення цієї мети необхідно застосовувати комплекс заходів, які можна умовно поділити на кілька основних напрямів:

1. Оптимізація видаткової частини бюджету. Раціональне використання бюджетних ресурсів є важливою умовою забезпечення фінансової стійкості. Доцільно здійснити перегляд існуючих програм та проектів з метою виявлення малоефективних та фінансово затратних заходів, що не дають очікуваних результатів. Важливо забезпечити пріоритетне фінансування соціально значущих напрямів: освіти, охорони здоров'я, житлово-комунального господарства, соціального захисту населення.

2. Розширення дохідної бази бюджету. Для підвищення стійкості бюджету необхідно забезпечити зростання власних доходів громади. Зокрема, доцільно активізувати роботу з ефективного адміністрування місцевих податків і зборів, удосконалити механізми обліку та оцінки об'єктів оподаткування, посилити контроль за повнотою та своєчасністю надходжень. Важливим резервом є збільшення надходжень від орендної плати за використання комунального майна, розвитку підприємницької діяльності, залучення інвестицій у місцеву економіку.

3. Залучення додаткових фінансових ресурсів. Поряд із використанням власних доходів доцільно активно залучати кошти із зовнішніх джерел – гранти, цільові субвенції, інвестиції, кошти міжнародних фінансових організацій. Важливим є участь у державних і регіональних програмах соціально-економічного розвитку, які передбачають співфінансування проєктів за рахунок різних джерел.

4. Підвищення ефективності управління бюджетними процесами. Для цього необхідно вдосконалити бюджетне планування, прогнозування доходів і видатків, забезпечити прозорість і відкритість бюджетного процесу, впровадити сучасні інформаційно-аналітичні системи управління фінансами. Доцільно запроваджувати програмно-цільовий метод бюджетування, що дозволяє підвищити результативність використання бюджетних ресурсів.

5. Розвиток фінансової самодостатності громади. Необхідно забезпечити такі умови, за яких більша частина потреб громади фінансуватиметься за рахунок власних доходів. Це можливо шляхом активного розвитку місцевого бізнесу, створення нових робочих місць, покращення інвестиційного клімату, розвитку комунальних підприємств та сервісів [26].

6. Впровадження заходів з енергозбереження та раціонального використання ресурсів. Зменшення витрат на оплату енергоносіїв та комунальних послуг дасть змогу вивільнити кошти для інших нагальних потреб громади. Це досягається шляхом впровадження енергоощадних технологій у закладах бюджетної сфери, проведення енергоаудитів, модернізації систем опалення, освітлення, водопостачання.

Оптимізація чисельності апарату управління та бюджетних установ. Потрібно забезпечити оптимальний баланс між чисельністю працівників бюджетної сфери та обсягами наданих послуг, скорочення адміністративних витрат, збереження при цьому належного рівня якості обслуговування населення.

7. Використання сучасних фінансових інструментів. Необхідно вивчити можливість впровадження муніципальних облігацій, цільових фондів розвитку громади, механізмів соціального підприємництва. Це дозволить залучати додаткові ресурси для фінансування розвитку інфраструктури, модернізації житлово-комунального господарства, реалізації соціальних програм.

Таблиця 3.1

Пріоритетні напрями підвищення ефективності управління фінансами
Березнівської міської територіальної громади

№ з/п	Напрямок	Зміст заходів	Очікуваний результат
1	Оптимізація структури доходів бюджету	Підвищення надходжень від місцевих податків, поліпшення адміністрування податкових платежів, розширення доходної бази	Зростання власних доходів, зменшення залежності від трансфертів
2	Контроль за ефективністю видатків	Перегляд програм, скорочення неефективних витрат, застосування програмно-цільового методу	Рационалізація видаткової частини бюджету
3	Управління бюджетними ризиками	Проведення фінансового моніторингу, формування резервного фонду, страхування ризиків	Зниження фінансових втрат у разі непередбачених ситуацій
4	Залучення додаткових фінансових ресурсів	Використання грантів, участь у державних і міжнародних програмах, державно-приватне партнерство	Додаткові надходження для фінансування інфраструктурних проєктів
5	Удосконалення нормативно-правової бази	Актуалізація місцевих положень, введення нових стимулюючих норм	Створення сприятливих умов для бізнесу і залучення інвестицій
6	Розробка фінансової стратегії громади	Прогнозування доходів і видатків, визначення бюджетних пріоритетів	Підвищення прогнозованості і керованості бюджетного процесу
7	Міжмуніципальне співробітництво	Спільні проєкти із суміжними громадами, спільне використання ресурсів	Зниження витрат і підвищення якості публічних послуг
8	Цифровізація бюджетного процесу	Впровадження електронних систем планування, відкритих бюджетних даних	Підвищення прозорості та ефективності використання коштів
9	Підвищення кадрового потенціалу	Організація навчань, семінарів, обмін досвідом	Підвищення професійного рівня фахівців сфери бюджетного управління

*Джерело: розроблено автором на основі [11]

Активізація співпраці з бізнесом і громадськими організаціями. Створення ефективної комунікації між владою, бізнесом та громадськістю дозволяє залучати додаткові ресурси, реалізовувати спільні проєкти, розвивати соціальне партнерство.

8. Забезпечення контролю та моніторингу виконання бюджету. Постійний контроль за виконанням дохідної та видаткової частини бюджету, оперативне виявлення відхилень, прийняття коригувальних заходів сприятиме дотриманню фінансової дисципліни та підвищенню ефективності бюджетного процесу.

Таким чином, підвищення фінансової стійкості бюджету Березнівської міської територіальної громади можливе за умови реалізації комплексу взаємопов'язаних заходів, що охоплюють як оптимізацію видатків, так і розширення дохідної бази бюджету. Необхідно постійно удосконалювати механізми управління фінансами громади, впроваджувати нові фінансові інструменти, залучати додаткові ресурси та активізувати співпрацю з усіма учасниками місцевого соціально-економічного процесу.

До основних ризиків що можуть впливати на реалізацію напрямів підвищення фінансової стійкості:

- макроекономічна нестабільність (інфляція, коливання курсу валют, війна), яка здатна нівелювати фінансові досягнення громади;
- залежність від трансфертів з державного бюджету, що обмежує гнучкість місцевого фінансового планування;
- недостатній рівень кадрового потенціалу в органах місцевого самоврядування, що ускладнює якісну реалізацію стратегічних бюджетних рішень;
- низька інвестиційна привабливість регіону через слабку інфраструктуру та відсутність цільових програм стимулювання розвитку бізнесу.

У зв'язку з цим особливу роль має відігравати стратегічне планування бюджету, створення стабільної нормативно-правової бази, активне залучення громадян до

участі в бюджетному процесі, розбудова інституційної спроможності органів влади.

Крім того, в умовах воєнного стану значним викликом для територіальних громад є необхідність забезпечення фінансування заходів безпеки, підтримки внутрішньо переміщених осіб та відновлення пошкодженої інфраструктури. Це потребує не лише фінансової гнучкості, а й посиленої координації з державними органами та міжнародними партнерами.

Перевагою Березнівської громади є її ресурсний потенціал, географічне розташування та можливості для аграрного, туристичного та переробного сектору. Використання цих переваг у поєднанні з наведеними у розділі заходами дозволить сформувати надійне фінансове підґрунтя для сталого розвитку громади.

В умовах сучасних викликів, таких як воєнний стан, економічна нестабільність та обмеженість бюджетних ресурсів, особливого значення набуває забезпечення фінансової незалежності та самодостатності місцевих громад. Саме підвищення фінансової стійкості бюджету дозволить Березнівській міській територіальній громаді не лише зберегти стабільність у складних умовах, а й створити передумови для сталого економічного розвитку, підвищення якості життя населення та забезпечення виконання соціальних гарантій.

ВИСНОВОК

У процесі дослідження теоретичних засад, нормативного забезпечення, а також практики формування та використання фінансових ресурсів місцевих бюджетів було досягнуто поставлену мету та виконано всі основні завдання роботи.

Місцеві бюджети відіграють ключову роль у забезпеченні сталого функціонування територіальних громад, фінансуванні важливих соціально-економічних функцій і формуванні якісного середовища для життя населення. Фінансові ресурси місцевого бюджету – це основа для реалізації повноважень органів місцевого самоврядування в умовах поглиблення процесів децентралізації та бюджетної реформи.

Аналіз фінансових ресурсів Березнівської міської територіальної громади за 2022–2024 роки засвідчив стійке зростання основних доходних показників. Сукупні надходження до бюджету у 2022 році становили 505 741,1 тис. грн, у 2023 році – 556 479,4 тис. грн, а у 2024 році – 627 393,0 тис. грн. Збільшення на 23,9% за три роки вказує на позитивну фінансову динаміку громади, підвищення її економічного потенціалу та ефективності адміністрування податкових надходжень.

Особливої уваги заслуговує зростання обсягів податкових надходжень, які у структурі доходів займали ключове місце. Якщо у 2022 році їх обсяг складав 183 591,0 тис. грн (36,3% від загального обсягу доходів), то у 2024 році він досяг 237 977,4 тис. грн (37,9%). Це свідчить про розширення податкової бази та зростання економічної активності на місцевому рівні.

Вагомим джерелом залишаються офіційні трансферти, які у 2022 році становили 310 635,9 тис. грн (61,4% доходів бюджету), а у 2024 році – 367 250,0 тис. грн (58,5%). Незважаючи на зростання абсолютного обсягу, їхня питома вага поступово зменшується, що позитивно характеризує процеси фінансової самостійності громади.

Неподаткові надходження також продемонстрували приріст – із 10 546,5 тис. грн у 2022 році до 17 887,4 тис. грн у 2024 році, що свідчить про активізацію надходжень від орендної плати, штрафів, зборів за надання адміністративних послуг та інших джерел.

Динаміка видаткової частини бюджету також свідчить про позитивну тенденцію. Обсяг видатків громади у 2022 році становив 495 220,9 тис. грн, у 2023 – 564 113,9 тис. грн, а у 2024 – 622 419,9 тис. грн. Зростання видатків обумовлене необхідністю фінансування зростаючих соціальних потреб населення, розвитку інфраструктури, покращення комунальних послуг та реалізації інвестиційних проєктів.

За результатами прогнозу на 2025 рік, бюджет Березнівської міської територіальної громади передбачає дефіцит у сумі 4 423,2 тис. грн, що свідчить про можливе перевищення видатків над доходами у прогностичному періоді. Порівняно з фактичним профіцитом 2024 року (4 973,1 тис. грн) це є суттєвим погіршенням фінансового результату на 9 396,3 тис. грн. Така ситуація потребує оперативного реагування з боку органів місцевого самоврядування з метою оптимізації видатків, збільшення власних надходжень та залучення додаткових джерел фінансування для забезпечення фінансової збалансованості громади.

Параметричний аналіз показників бюджету продемонстрував, що коефіцієнт бюджетного покриття у 2022–2024 роках утримувався у межах допустимих значень: 1,02 у 2022 році, 0,99 у 2023 році та 1,01 у 2024 році. Коефіцієнт загальної платоспроможності бюджету знаходився в межах нормативного діапазону 0,2–0,5: 0,37 у 2022 році, 0,35 у 2023 році та 0,38 у 2024 році, що вказує на достатню спроможність громади виконувати свої фінансові зобов'язання у повному обсязі.

Разом із позитивними тенденціями було виявлено низку проблем, що стримують зміцнення фінансової стійкості громади, зокрема: висока залежність від державних трансфертів, нерівномірне надходження окремих джерел доходів,

недостатнє використання потенціалу майна комунальної власності, а також потреба у підвищенні ефективності видатків бюджету.

У результаті проведеного дослідження було сформульовано практичні рекомендації щодо підвищення фінансової стійкості бюджету Березнівської міської територіальної громади. Зокрема, рекомендовано:

- активізувати роботу з розширення дохідної бази, зокрема за рахунок розвитку підприємництва, легалізації зайнятості та удосконалення адміністрування місцевих податків;
- підвищити ефективність використання майна громади;
- впровадити системний підхід до оцінювання ефективності бюджетних програм;
- вдосконалити бюджетне планування на середньострокову перспективу;
- розширити практику надання платних послуг бюджетними установами.

Отже, фінансова стійкість бюджету громади є не лише індикатором її економічного здоров'я, а й визначальним чинником здатності до самостійного розвитку. Застосування запропонованих заходів дозволить забезпечити більш раціональне та ефективне використання ресурсів, зменшити залежність від зовнішніх джерел і створити передумови для сталого соціально-економічного розвитку Березнівської міської територіальної громади.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Аналітичний звіт про виконання бюджету Березнівської міської територіальної громади за 2022–2024 роки. URL: <https://berezne-miskrada.gov.ua/>
2. Андрущенко, Л. В. Інноваційні підходи до бюджетного планування на місцевому рівні. Економічний простір. 2023. №5. С. 111–117.
3. Березнівська міська рада. Офіційний сайт URL: <https://berezne-rada.gov.ua/>
4. Білик, І. І. Аналіз бюджетного потенціалу місцевих громад: сучасний стан та перспективи. Фінанси, облік і аудит. 2021. №3. С. 77–83.
5. Боднар, О. І. Контроль за використанням бюджетних коштів органами місцевого самоврядування. Бізнес Інформ. 2022. №2. С. 130–136
6. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
7. Бюджет Березнівської міської територіальної громади. URL: <https://openbudget.gov.ua/local-budget/1754700000/info/indicators>
8. Василик, О. Д., Павлюк К.В. Теорія фінансів: підручник. К.: Центр навчальної літератури, 2020. 416 с.
9. Гончаренко, В. Д. Фіскальна децентралізація в умовах реформування бюджетної системи України. Науковий вісник НУОУ. 2021. №1. С. 33–40.
10. Грабовецький, Б. Є. Місцеві бюджети: проблеми наповнення та використання. Фінанси України. 2021. №10. С. 24–32.
11. Гуменюк, І. М. Фінансова спроможність територіальних громад: теоретичні засади та практичні аспекти. Фінанси України. 2022. №11. С. 27–36.
12. Гурман, В. І. Місцеві фінанси: теорія і практика: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2021. 296 с.

13. Державна служба статистики України. Офіційна статистика регіонів.
URL: <https://www.ukrstat.gov.ua>
14. Децентралізація в Україні: офіційний сайт URL:
<https://decentralization.gov.ua/>
15. Іванюк, У. А. Управління місцевими фінансами в умовах децентралізації. Економічний часопис-XXI. 2022. №3–4. С. 77–84.
16. Іванченко, О. В. Бюджетне планування в системі місцевих фінансів. Економічний простір. 2023. №9. С. 120–127.
17. Ілляшенко, І. С. Податкова політика як інструмент забезпечення сталого розвитку територіальних громад. Інноваційна економіка. 2022. №2. С. 47–53.
18. Кір'ян, Т. М. Формування місцевих бюджетів в умовах трансформації податкової політики. Економіка і суспільство. 2022. №38. С. 109–114.
19. Козак, Л. В. Стратегічне бюджетне планування в системі управління місцевими фінансами. Економіка і держава. 2021. №12. С. 104–108.
20. Костюченко, О. В. Оцінка фінансової спроможності місцевих бюджетів в умовах реформування міжбюджетних відносин.. Фінанси України. 2023. №2. С. 53–63.
21. Кравченко, О. В. Особливості управління доходами місцевих бюджетів в умовах децентралізації. Вісник Хмельницького нац. ун-ту. 2023. №4. С. 66–71.
22. Лукаш, О. В. Стратегії фінансового забезпечення місцевих бюджетів в умовах економічної нестабільності. Економічні науки. Серія: Облік і фінанси. 2022. №3(47). С. 58–66.
23. Ляхович О.О., Дем'янчук О.В. Формування дохідної бази місцевих бюджетів та шляхи її зміцнення. Фінансово-економічна політика в контексті

інноваційного розвитку України : монографія / Мельник Л. В., Савіна Н.Б. та ін. : Частина 4. Рівне : НУВГП, 2023. С. 52-88

24. Михайловська, І. І. Державні трансферти у системі доходів місцевих бюджетів України. Економіка та держава. 2023. №7. С. 75–80.

25. Міністерство фінансів України. Офіційні дані про виконання місцевих бюджетів URL: <https://mof.gov.ua>

26. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. URL: <https://www.treasury.gov.ua/>

27. Осауленко, О. Г. Бюджетна політика місцевих органів влади: проблеми та напрями вдосконалення. Фінанси України. 2022. №12. С. 41–52.

28. Панасюк, Б. І. Проблеми фінансової самодостатності територіальних громад в умовах реформування бюджетної системи. Науковий вісник УжНУ. 2023. №2. С. 88–93.

29. Павлюк, К. В. Фінансові ресурси місцевих бюджетів: сучасні проблеми формування та використання. Економіка і держава. 2022. №11. С. 54–59.

30. Піддубна, І. А. Ефективність формування доходів місцевих бюджетів України в умовах реформи фінансової децентралізації. Економіка та держава. 2023. №1. С. 98–102.

31. Похиленко, С. І. Ефективність використання ресурсів місцевих бюджетів у контексті фінансової автономії громад. Науковий вісник Полісся. 2023. №2. С. 37–43.

32. Прокопенко, О. В. Доходи місцевих бюджетів як фактор соціально-економічного розвитку територій. Економіка і суспільство. 2022. №39. С. 140–147.

33. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>

34. Про державний бюджет України на 2024 рік: Закон України від 09.11.2023 № 3496-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3496-20>
35. Розвиток місцевого самоврядування в Україні в умовах децентралізації: аналіт. доп. Нац. ін-т стратег. досліджень. К., 2023. 67 с.
36. Савченко, Т. Г. Міжбюджетні трансфери: сучасний стан та напрями реформування в Україні. Економіка і держава. 2023. №5. С. 89–94.
37. Світовий банк. Бюджетна децентралізація в Україні: рекомендації для реформи. URL: <https://www.worldbank.org/uk>
38. Системи управління місцевими фінансами: досвід країн ЄС. Аналітичний центр при Уряді України. К., 2022. 59 с.
39. Стратегія розвитку Рівненської області на 2021–2027 роки. URL: <https://economy.rv.gov.ua>
40. Сук, І. П. Формування доходної частини місцевих бюджетів в умовах децентралізації: проблеми та перспективи. Науковий вісник Полісся. 2022. №3. С. 45–50.
41. Федосов, В. М., Олексюк, А. І. Місцеві фінанси: теорія, практика, реформи. К.: КНЕУ, 2020. 312 с.
42. Хом'як, І. Я. Механізм управління видатками місцевих бюджетів в умовах децентралізації. Бізнес Інформ. 2023. №4. С. 94–101.
43. Цюпа, Л. І. Формування дохідної частини місцевих бюджетів: сучасний стан та напрями удосконалення. Економіка та держава. 2022. №6. С. 102–107.
44. Чугунов, І. Я. Місцеві фінанси : навч. посіб. / І. Я. Чугунов. – Київ : КНЕУ, 2021. – 384 с.
45. Школа, І. М. Фінансове забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування. Економіка. Фінанси. Право. 2021. №7. С. 12–18.

46. Єпіфанова, І. Ю., Ніконорова, М. Ю. Фінансова стабільність місцевих бюджетів в умовах децентралізації. *Фінанси України*. 2022. №4. С. 52–63.
47. OECD. Fiscal Decentralisation and Inclusive Growth in Ukraine. OECD Publishing, 2022. 112 p. URL: <https://www.oecd.org/>
48. IMF. Local Government Finance and Fiscal Decentralization. International Monetary Fund Working Paper, 2023. 54 p. URL: <https://www.imf.org>
49. OECD. The Role of Subnational Governments in Public Finance. OECD Fiscal Federalism Studies, 2022. 134 p. URL: <https://www.oecd.org>
50. World Bank. Fiscal Decentralization and Subnational Finance in Developing Countries. World Bank Policy Research Paper. 2022. 63 p. URL: <https://www.worldbank.org>

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Звіт про виконання бюджету Березнівської міської територіальної громади за
2023 рік

Код бюджетної класифікації доходів	Найменування доходів	Разом		
		Фактичне виконання за 2022 рік	Фактичне виконання за 2023 рік	відхилення (+/-)
10000000	Податкові надходження	183 591 023,33	197 744 541,70	14 153 518,37
11000000	Податки на доходи, податки на прибуток, податки на збільшення ринкової вартості	115 202 570,38	117 585 613,82	2 383 043,44
11010000	Податок та збір на доходи фізичних осіб	115 138 165,38	117 494 488,82	2 356 323,44
11010100	Податок на доходи фізичних осіб, що сплачується податковими агентами, із доходів платника податку у вигляді заробітної плати	101 388 942,92	104 740 786,01	3 351 843,09
11010200	Податок на доходи фізичних осіб з грошового забезпечення, грошових винагород та інших виплат, одержаних військовослужбовцями та особами рядового і начальницького складу, що сплачується податковими агентами	10 966 254,23	9 409 947,34	-1 556 306,89
11010400	Податок на доходи фізичних осіб, що сплачується податковими агентами, із доходів платника податку інших ніж заробітна плата	2 069 725,06	2 724 177,70	654 452,64
11010500	Податок на доходи фізичних осіб, що сплачується фізичними особами за результатами річного декларування	713 243,17	463 442,41	-249 800,76
11011300	Податок на доходи фізичних осіб у вигляді мінімального податкового зобов'язання, що підлягає сплаті фізичними особами		156 135,36	156 135,36
11020000	Податок на прибуток підприємств	64 405,00	91 125,00	26 720,00
11020200	Податок на прибуток підприємств та фінансових установ комунальної власності	64 405,00	91 125,00	26 720,00

13000000	Рентна плата та плата за використання інших природних ресурсів	14 511 670,24	5 840 657,29	-8 671 012,95
13010000	Рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів	14 472 559,30	5 789 144,72	-8 683 414,58
13010100	Рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів в частині деревини, заготовленої в порядку рубок головного користування	2 402 686,46	1 878 552,37	-524 134,09
13010200	Рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів (крім рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів в частині деревини, заготовленої в порядку рубок головного користування)	12 069 872,84	3 910 592,35	-8 159 280,49
13030000	Рентна плата за користування надрами загальнодержавного значення	39 110,94	51 512,57	12 401,63
13030100	Рентна плата за користування надрами для видобування інших корисних копалин загальнодержавного значення	39 110,94	51 512,57	12 401,63
14000000	Внутрішні податки на товари та послуги	6 424 024,46	11 059 344,83	4 635 320,37
14020000	Акцизний податок з вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції)	229 592,34	1 153 914,92	924 322,58
14021900	Пальне	229 592,34	1 153 914,92	924 322,58
14030000	Акцизний податок з ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції)	1 473 422,36	4 395 591,94	2 922 169,58
14031900	Пальне	1 473 422,36	4 395 591,94	2 922 169,58
14040000	Акцизний податок з реалізації суб'єктами господарювання роздрібної торгівлі підакцизних товарів	4 721 009,76	5 509 837,97	788 828,21
14040100	Акцизний податок з реалізації виробниками та/або імпортерами, у тому числі в роздрібній торгівлі тютюнових виробів, тютюну та промислових замінників тютюну, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, що оподатковується згідно з підпунктом 213.1.14	1 588 710,11	2 573 840,79	985 130,68
14040200	Акцизний податок з реалізації суб'єктами господарювання роздрібної торгівлі підакцизних товарів (крім тих, що оподатковуються згідно з підпунктом 213.1.14 пункту 213.1 статті 213 Податкового кодексу України)	3 132 299,65	2 935 997,18	-196 302,47
18000000	Місцеві податки та збори, що сплачуються (перераховуються) згідно з Податковим кодексом України	47 302 299,84	63 140 624,43	15 838 324,59
18010000	Податок на майно	16 027 132,23	27 601 680,24	11 574

				548,01
18010100	Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, сплачений юридичними особами, які є власниками об'єктів житлової нерухомості	31 693,36	23 971,43	-7 721,93
18010200	Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, сплачений фізичними особами, які є власниками об'єктів житлової нерухомості	605 640,92	1 467 790,92	862 150,00
18010300	Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, сплачений фізичними особами, які є власниками об'єктів нежитлової нерухомості	2 207 639,43	4 236 605,78	2 028 966,35
18010400	Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, сплачений юридичними особами, які є власниками об'єктів нежитлової нерухомості	2 764 528,91	3 465 935,96	701 407,05
18010500	Земельний податок з юридичних осіб	2 823 004,82	3 190 054,29	367 049,47
18010600	Орендна плата з юридичних осіб	4 361 433,26	5 289 415,07	927 981,81
18010700	Земельний податок з фізичних осіб	2 330 249,79	3 454 150,08	1 123 900,29
18010900	Орендна плата з фізичних осіб	877 916,74	6 446 673,38	5 568 756,64
18011000	Транспортний податок з фізичних осіб		2 083,33	2 083,33
18011100	Транспортний податок з юридичних осіб	25 025,00	25 000,00	-25,00
18050000	Єдиний податок	31 275 167,61	35 538 944,19	4 263 776,58
18050300	Єдиний податок з юридичних осіб	2 537 713,43	2 571 029,06	33 315,63
18050400	Єдиний податок з фізичних осіб	28 368 088,17	32 455 395,25	4 087 307,08
18050500	Єдиний податок з сільськогосподарських товаровиробників, у яких частка сільськогосподарського товаровиробництва за попередній податковий (звітний) рік дорівнює або перевищує 75 відсотків	369 366,01	512 519,88	143 153,87
19000000	Інші податки та збори	150 458,41	118 301,33	-32 157,08
19010000	Екологічний податок	150 458,41	118 301,33	-32 157,08
19010100	Екологічний податок, який справляється за викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин стаціонарними джерелами забруднення (за винятком викидів в атмосферне повітря двоокису вуглецю)	101 759,07	74 965,61	-26 793,46
19010200	Надходження від скидів забруднюючих речовин безпосередньо у водні об'єкти	22 507,35	20 758,59	-1 748,76
19010300	Надходження від розміщення відходів у спеціально відведених для цього місцях чи на об'єктах, крім розміщення окремих видів відходів як вторинної сировини	26 191,99	22 577,13	-3 614,86

20000000	Неподаткові надходження	10 546 539,10	17 194 130,88	6 647 591,78
21000000	Доходи від власності та підприємницької діяльності	481 116,01	303 242,54	-177 873,47
21010000	<i>Частина чистого прибутку (доходу) державних або комунальних унітарних підприємств та їх об'єднань, що вилучається до відповідного бюджету, та дивіденди (дохід), нараховані на акції (частки) господарських товариств, у статутних капіталах яких є державна або комунальна власність</i>	286 431,06	98 711,71	-187 719,35
21010300	Частина чистого прибутку (доходу) комунальних унітарних підприємств та їх об'єднань, що вилучається до відповідного місцевого бюджету	286 431,06	98 711,71	-187 719,35
21080000	Інші надходження	143 484,58	169 476,19	25 991,61
21080900	Штрафні санкції за порушення законодавства про патентування, за порушення норм регулювання обігу готівки та про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг	-5 100,00		5 100,00
21081100	Адміністративні штрафи та інші санкції	86 384,58	74 999,60	-11 384,98
21081500	Штрафні санкції, що застосовуються відповідно до Закону України "Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, та пального"	57 000,00	89 786,59	32 786,59
21082400	Кошти гарантійного та реєстраційного внесків, що визначені Законом України "Про оренду державного та комунального майна", які підлягають перерахуванню оператором електронного майданчика до відповідного бюджету	5 200,00	4 690,00	-510,00
21110000	Надходження коштів від відшкодування втрат сільськогосподарського і лісгосподарського виробництва	51 200,37	35 054,64	-16 145,73
22000000	Адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційної господарської діяльності	3 359 022,08	3 027 369,07	-331 653,01
22010000	Плата за надання адміністративних послуг	3 283 317,56	2 924 378,55	-358 939,01
22010300	Адміністративний збір за проведення державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань	16 350,00	25 550,00	9 200,00
22012500	Плата за надання інших адміністративних послуг	2 852 563,47	2 146 243,09	-706 320,38

22012600	Адміністративний збір за державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень	414 404,09	752 585,46	338 181,37
22080000	Надходження від орендної плати за користування цілісним майновим комплексом та іншим державним майном	65 995,43	89 169,87	23 174,44
22080400	Надходження від орендної плати за користування майновим комплексом та іншим майном, що перебуває в комунальній власності	65 995,43	89 169,87	23 174,44
22090000	Державне мито	9 709,09	13 820,65	4 111,56
22090100	Державне мито, що сплачується за місцем розгляду та оформлення документів, у тому числі за оформлення документів на спадщину і дарування	1 209,09	832,65	-376,44
22090400	Державне мито, пов'язане з видачею та оформленням закордонних паспортів (посвідок) та паспортів громадян України	8 500,00	12 988,00	4 488,00
24000000	Інші неподаткові надходження	1 422 677,39	2 108 899,98	686 222,59
24060000	Інші надходження	1 422 677,39	2 108 899,98	686 222,59
24060300	Інші надходження	1 233 663,00	1 734 819,24	501 156,24
24062100	Грошові стягнення за шкоду, заподіяну порушенням законодавства про охорону навколишнього природного середовища внаслідок господарської та іншої діяльності	188 911,39	374 080,74	185 169,35
24062200	Кошти за шкоду, що заподіяна на земельних ділянках державної та комунальної власності, які не надані у користування та не передані у власність, внаслідок їх самовільного зайняття, використання не за цільовим призначенням, зняття ґрунтового покриву (родючого шару ґрунту) без спеціального дозволу, відшкодування збитків за погіршення якості ґрунтового покриву тощо та за недержання доходів у зв'язку з тимчасовим невикористанням земельних ділянок	103,00		-103,00
25000000	Власні надходження бюджетних установ	5 283 723,62	11 754 619,29	6 470 895,67
25010000	Надходження від плати за послуги, що надаються бюджетними установами згідно із законодавством	2 940 966,16	5 631 559,47	2 690 593,31
25010100	Плата за послуги, що надаються бюджетними установами згідно з їх основною діяльністю	2 692 882,60	5 179 781,20	2 486 898,60
25010200	Надходження бюджетних установ від додаткової (господарської) діяльності	46 666,47	213 545,31	166 878,84

25010300	Плата за оренду майна бюджетних установ, що здійснюється відповідно до Закону України `Про оренду державного та комунального майна`	167 310,82	221 084,16	53 773,34
25010400	Надходження бюджетних установ від реалізації в установленому порядку майна (крім нерухомого майна)	34 106,27	17 148,80	-16 957,47
25020000	Інші джерела власних надходжень бюджетних установ	2 342 757,46	6 123 059,82	3 780 302,36
25020100	Благодійні внески, гранти та дарунки	2 252 477,76	4 377 128,64	2 124 650,88
25020200	Надходження, що отримують бюджетні установи від підприємств, організацій, фізичних осіб та від інших бюджетних установ для виконання цільових заходів, у тому числі заходів з відчуження для суспільних потреб земельних ділянок та розміщених на них інших об'єктів нерухомого майна, що перебувають у приватній власності фізичних або юридичних осіб	90 279,70	1 745 931,18	1 655 651,48
30000000	Доходи від операцій з капіталом	967 579,06	893 526,00	-74 053,06
31000000	Надходження від продажу основного капіталу	20 112,06		-20 112,06
31010000	Кошти від реалізації скарбів, майна, одержаного державою або територіальною громадою в порядку спадкування чи дарування, безхазяйного майна, знахідок, а також валютних цінностей і грошових коштів, власники яких невідомі	20 112,06		-20 112,06
31010200	Кошти від реалізації безхазяйного майна, знахідок, спадкового майна, майна, одержаного територіальною громадою в порядку спадкування чи дарування, а також валютні цінності і грошові кошти, власники яких невідомі	20 112,06		-20 112,06
33000000	Кошти від продажу землі і нематеріальних активів	947 467,00	893 526,00	-53 941,00
33010000	Кошти від продажу землі	947 467,00	893 526,00	-53 941,00
33010100	Кошти від продажу земельних ділянок несільськогосподарського призначення, що перебувають у державній або комунальній власності, та земельних ділянок, які знаходяться на території Автономної Республіки Крим	947 467,00	893 526,00	-53 941,00
90010100	Разом доходів власних та закріплених	195 105 141,49	215 832 198,58	20 727 057,09
40000000	Офіційні трансферти	310 635 910,28	340 647 236,14	30 011 325,86
41000000	Від органів державного управління	310 635 910,28	340 647 236,14	30 011 325,86

41020000	Дотації з державного бюджету місцевим бюджетам	64 220 500,00	98 652 900,00	34 432 400,00
41020100	Базова дотація	64 220 500,00	98 652 900,00	34 432 400,00
41030000	Субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам	238 588 000,00	234 371 300,00	-4 216 700,00
41033900	Освітня субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам	238 588 000,00	234 371 300,00	-4 216 700,00
41040000	Дотації з місцевих бюджетів іншим місцевим бюджетам	1 874 600,00		-1 874 600,00
41040500	Дотація з місцевого бюджету на проведення розрахунків протягом опалювального періоду за комунальні послуги та енергоносії, які споживаються установами, організаціями, підприємствами, що утримуються за рахунок відповідних місцевих бюджетів за рахунок відповідної додаткової дотації з державного бюджету	1 874 600,00		-1 874 600,00
41050000	Субвенції з місцевих бюджетів іншим місцевим бюджетам	5 952 810,28	7 623 036,14	1 670 225,86
41051000	Субвенція з місцевого бюджету на здійснення переданих видатків у сфері освіти за рахунок коштів освітньої субвенції	2 405 623,39	3 490 712,52	1 085 089,13
41051200	Субвенція з місцевого бюджету на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами за рахунок відповідної субвенції з державного бюджету	1 230 802,08	1 127 114,90	-103 687,18
41051700	Субвенція з місцевого бюджету за рахунок залишку коштів субвенції на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами, що утворився на початок бюджетного періоду	47 639,00	198 591,13	150 952,13
41053900	Інші субвенції з місцевого бюджету	2 268 745,81	2 522 090,59	253 344,78
41056400	Субвенція з місцевого бюджету на створення мережі спеціалізованих служб підтримки осіб, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі за рахунок відповідної субвенції з державного бюджету		284 527,00	284 527,00
90010300	Всього доходів	505 741 051,77	556 479 434,72	50 738 382,95

ДОДАТОК Б

Звіт про виконання бюджету Березнівської міської територіальної громади за
2024 рік

Код бюджетної класифікації доходів	Найменування доходів	Разом		
		Фактичне виконання за 2023 рік	Фактичне виконання за 2024 рік	відхилення (+/-)
10000000	Податкові надходження	197 744 541,70	237 977 426,75	40 232 885,05
11000000	Податки на доходи, податки на прибуток, податки на збільшення ринкової вартості	117 585 613,82	124 987 304,82	7 401 691,00
11010000	Податок та збір на доходи фізичних осіб	117 494 488,82	124 970 837,82	7 476 349,00
11010100	Податок на доходи фізичних осіб, що сплачується податковими агентами, із доходів платника податку у вигляді заробітної плати	104 740 786,01	120 225 373,39	15 484 587,38
11010200	Податок на доходи фізичних осіб з грошового забезпечення, грошових винагород та інших виплат, одержаних військовослужбовцями та особами рядового і начальницького складу, що сплачується податковими агентами	9 409 947,34	0,00	-9 409 947,34
11010400	Податок на доходи фізичних осіб, що сплачується податковими агентами, із доходів платника податку інших ніж заробітна плата	2 724 177,70	3 096 659,47	372 481,77
11010500	Податок на доходи фізичних осіб, що сплачується фізичними особами за результатами річного декларування	463 442,41	1 297 338,88	833 896,47
11011300	Податок на доходи фізичних осіб у вигляді мінімального податкового зобов'язання, що підлягає сплаті фізичними особами	156 135,36	351 466,08	195 330,72
11020000	Податок на прибуток підприємств	91 125,00	16 467,00	-74 658,00
11020200	Податок на прибуток підприємств та фінансових установ комунальної власності	91 125,00	16 467,00	-74 658,00
13000000	Рентна плата та плата за використання інших природних ресурсів	5 840 657,29	7 397 714,51	1 557 057,22
13010000	Рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів	5 789 144,72	7 328 820,56	1 539 675,84

13010100	Рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів в частині деревини, заготовленої в порядку рубок головного користування	1 878 552,37	2 191 265,16	312 712,79
13010200	Рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів (крім рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів в частині деревини, заготовленої в порядку рубок головного користування)	3 910 592,35	5 137 555,40	1 226 963,05
13030000	Рентна плата за користування надрами загальнодержавного значення	51 512,57	68 893,95	17 381,38
13030100	Рентна плата за користування надрами для видобування інших корисних копалин загальнодержавного значення	51 512,57	68 893,95	17 381,38
14000000	Внутрішні податки на товари та послуги	11 059 344,83	15 179 665,59	4 120 320,76
14020000	Акцизний податок з вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції)	1 153 914,92	1 082 221,22	-71 693,70
14021900	Пальне	1 153 914,92	1 082 221,22	-71 693,70
14030000	Акцизний податок з ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції)	4 395 591,94	6 618 158,56	2 222 566,62
14031900	Пальне	4 395 591,94	6 618 158,56	2 222 566,62
14040000	Акцизний податок з реалізації суб'єктами господарювання роздрібної торгівлі підакцизних товарів	5 509 837,97	7 479 285,81	1 969 447,84
14040100	Акцизний податок з реалізації виробниками та/або імпортерами, у тому числі в роздрібній торгівлі тютюнових виробів, тютюну та промислових замінників тютюну, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, що оподатковується згідно з підпунктом 213.1.14	2 573 840,79	3 904 745,18	1 330 904,39
14040200	Акцизний податок з реалізації суб'єктами господарювання роздрібної торгівлі підакцизних товарів (крім тих, що оподатковуються згідно з підпунктом 213.1.14 пункту 213.1 статті 213 Податкового кодексу України)	2 935 997,18	3 574 540,63	638 543,45
18000000	Місцеві податки та збори, що сплачуються (перераховуються) згідно з Податковим кодексом України	63 140 624,43	90 290 314,81	27 149 690,38
18010000	Податок на майно	27 601 680,24	30 549 706,33	2 948 026,09
18010100	Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, сплачений юридичними особами, які є власниками об'єктів житлової нерухомості	23 971,43	18 578,36	-5 393,07

18010200	Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, сплачений фізичними особами, які є власниками об'єктів житлової нерухомості	1 467 790,92	1 954 035,64	486 244,72
18010300	Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, сплачений фізичними особами, які є власниками об'єктів нежитлової нерухомості	4 236 605,78	8 376 865,53	4 140 259,75
18010400	Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, сплачений юридичними особами, які є власниками об'єктів нежитлової нерухомості	3 465 935,96	3 861 822,20	395 886,24
18010500	Земельний податок з юридичних осіб	3 190 054,29	3 644 189,46	454 135,17
18010600	Орендна плата з юридичних осіб	5 289 415,07	6 198 910,69	909 495,62
18010700	Земельний податок з фізичних осіб	3 454 150,08	4 507 722,55	1 053 572,47
18010900	Орендна плата з фізичних осіб	6 446 673,38	1 934 747,90	-4 511 925,48
18011000	Транспортний податок з фізичних осіб	2 083,33	0,00	-2 083,33
18011100	Транспортний податок з юридичних осіб	25 000,00	52 834,00	27 834,00
18050000	Єдиний податок	35 538 944,19	59 740 608,48	24 201 664,29
18050300	Єдиний податок з юридичних осіб	2 571 029,06	4 134 184,82	1 563 155,76
18050400	Єдиний податок з фізичних осіб	32 455 395,25	55 045 315,22	22 589 919,97
18050500	Єдиний податок з сільськогосподарських товаровиробників, у яких частка сільськогосподарського товаровиробництва за попередній податковий (звітний) рік дорівнює або перевищує 75 відсотків`	512 519,88	561 108,44	48 588,56
19000000	Інші податки та збори	118 301,33	122 427,02	4 125,69
19010000	Екологічний податок	118 301,33	122 427,02	4 125,69
19010100	Екологічний податок, який справляється за викиди в атмосферне повітря забруднюючих речовин стаціонарними джерелами забруднення (за винятком викидів в атмосферне повітря двоокису вуглецю)	74 965,61	73 303,11	-1 662,50
19010200	Надходження від скидів забруднюючих речовин безпосередньо у водні об'єкти	20 758,59	19 424,26	-1 334,33
19010300	Надходження від розміщення відходів у спеціально відведених для цього місцях чи на об'єктах, крім розміщення окремих видів відходів як вторинної сировини	22 577,13	29 699,65	7 122,52
20000000	Неподаткові надходження	17 194 130,88	17 887 434,42	693 303,54
21000000	Доходи від власності та підприємницької діяльності	303 242,54	609 093,08	305 850,54

21010000	<i>Частина чистого прибутку (доходу) державних або комунальних унітарних підприємств та їх об'єднань, що вилучається до відповідного бюджету, та дивіденди (дохід), нараховані на акції (частки) господарських товариств, у статутних капіталах яких є державна або комунальна власність</i>	98 711,71	65 964,00	-32 747,71
21010300	Частина чистого прибутку (доходу) комунальних унітарних підприємств та їх об'єднань, що вилучається до відповідного місцевого бюджету	98 711,71	65 964,00	-32 747,71
21080000	Інші надходження	169 476,19	352 315,80	182 839,61
21081100	Адміністративні штрафи та інші санкції	74 999,60	144 236,60	69 237,00
21081500	Штрафні санкції, що застосовуються відповідно до Закону України "Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, та пального"	89 786,59	200 269,20	110 482,61
21082400	Кошти гарантійного та реєстраційного внесків, що визначені Законом України "Про оренду державного та комунального майна", які підлягають перерахуванню оператором електронного майданчика до відповідного бюджету	4 690,00	7 810,00	3 120,00
21110000	Надходження коштів від відшкодування втрат сільськогосподарського і лісгосподарського виробництва	35 054,64	190 813,28	155 758,64
22000000	Адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційної господарської діяльності	3 027 369,07	2 768 553,51	-258 815,56
22010000	Плата за надання адміністративних послуг	2 924 378,55	2 634 053,40	-290 325,15
22010300	Адміністративний збір за проведення державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань	25 550,00	27 720,00	2 170,00
22012500	Плата за надання інших адміністративних послуг	2 146 243,09	2 062 539,91	-83 703,18
22012600	Адміністративний збір за державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень	752 585,46	543 793,49	-208 791,97
22080000	Надходження від орендної плати за користування цілісним майновим комплексом та іншим державним майном	89 169,87	126 695,72	37 525,85

22080400	Надходження від орендної плати за користування майновим комплексом та іншим майном, що перебуває в комунальній власності	89 169,87	126 695,72	37 525,85
22090000	Державне мито	13 820,65	7 804,39	-6 016,26
22090100	Державне мито, що сплачується за місцем розгляду та оформлення документів, у тому числі за оформлення документів на спадщину і дарування	832,65	1 531,39	698,74
22090400	Державне мито, пов'язане з видачею та оформленням закордонних паспортів (посвідок) та паспортів громадян України	12 988,00	6 273,00	-6 715,00
24000000	Інші неподаткові надходження	2 108 899,98	2 135 829,63	26 929,65
24060000	Інші надходження	2 108 899,98	2 135 829,63	26 929,65
24060300	Інші надходження	1 734 819,24	1 961 455,35	226 636,11
24062100	Грошові стягнення за шкоду, заподіяну порушенням законодавства про охорону навколишнього природного середовища внаслідок господарської та іншої діяльності	374 080,74	174 374,28	-199 706,46
25000000	Власні надходження бюджетних установ	11 754 619,29	12 373 958,20	619 338,91
25010000	Надходження від плати за послуги, що надаються бюджетними установами згідно із законодавством	5 631 559,47	6 679 846,14	1 048 286,67
25010100	Плата за послуги, що надаються бюджетними установами згідно з їх основною діяльністю	5 179 781,20	6 276 115,09	1 096 333,89
25010200	Надходження бюджетних установ від додаткової (господарської) діяльності	213 545,31	145 189,39	-68 355,92
25010300	Плата за оренду майна бюджетних установ, що здійснюється відповідно до Закону України 'Про оренду державного та комунального майна'	221 084,16	240 211,95	19 127,79
25010400	Надходження бюджетних установ від реалізації в установленому порядку майна (крім нерухомого майна)	17 148,80	18 329,71	1 180,91
25020000	Інші джерела власних надходжень бюджетних установ	6 123 059,82	5 694 112,06	-428 947,76
25020100	Благодійні внески, гранти та дарунки	4 377 128,64	4 633 128,70	256 000,06
25020200	Надходження, що отримують бюджетні установи від підприємств, організацій, фізичних осіб та від інших бюджетних установ для виконання цільових заходів, у тому числі заходів з відчуження для суспільних потреб земельних ділянок та розміщених на них інших об'єктів нерухомого майна, що перебувають у приватній власності фізичних або юридичних осіб	1 745 931,18	1 060 983,36	-684 947,82
30000000	Доходи від операцій з капіталом	893 526,00	4 278 160,00	3 384 634,00

33000000	Кошти від продажу землі і нематеріальних активів	893 526,00	4 278 160,00	3 384 634,00
33010000	Кошти від продажу землі	893 526,00	4 278 160,00	3 384 634,00
33010100	Кошти від продажу земельних ділянок несільськогосподарського призначення, що перебувають у державній або комунальній власності, та земельних ділянок, які знаходяться на території Автономної Республіки Крим	893 526,00	4 278 160,00	3 384 634,00
90010100	Разом доходів власних та закріплених	215 832 198,58	260 143 021,17	44 310 822,59
40000000	Офіційні трансферти	340 647 236,14	367 250 002,18	12 042 451,51
41000000	Від органів державного управління	340 647 236,14	367 250 002,18	12 042 451,51
41020000	Дотації з державного бюджету місцевим бюджетам	98 652 900,00	60 097 500,00	-38 555 400,00
41020100	Базова дотація	98 652 900,00	60 097 500,00	-38 555 400,00
41030000	Субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам	234 371 300,00	289 365 714,53	40 434 100,00
41033300	Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на забезпечення харчуванням учнів початкових класів закладів загальної середньої освіти	0,00	12 760 314,53	12 760 314,53
41033900	Освітня субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам	234 371 300,00	274 805 400,00	40 434 100,00
41035600	Субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам на створення мережі спеціалізованих служб підтримки осіб, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі	0,00	1 800 000,00	1 800 000,00
41050000	Субвенції з місцевих бюджетів іншим місцевим бюджетам	7 623 036,14	17 786 787,65	10 163 751,51

41050400	Субвенція з місцевого бюджету на виплату грошової компенсації за належні для отримання жилі приміщення для сімей осіб, визначених пунктами 2 - 5 частини першої статті 10-1 Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту", для осіб з інвалідністю I - II групи, яка настала внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаних під час безпосередньої участі в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, забезпеченні їх здійснення, у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, визначених пунктами 11 - 14 частини другої статті 7 Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту", та які потребують поліпшення житлових умов за рахунок відповідної субвенції з державного бюджету	0,00	2 378 590,00	2 378 590,00
41051000	Субвенція з місцевого бюджету на здійснення переданих видатків у сфері освіти за рахунок коштів освітньої субвенції	3 490 712,52	3 914 000,00	423 287,48
41051100	Субвенція з місцевого бюджету за рахунок залишку коштів освітньої субвенції, що утворився на початок бюджетного періоду	0,00	3 837 407,87	3 837 407,87
41051200	Субвенція з місцевого бюджету на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами за рахунок відповідної субвенції з державного бюджету	1 127 114,90	1 767 163,40	640 048,50
41051400	Субвенція з місцевого бюджету на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти `Нова українська школа` за рахунок відповідної субвенції з державного бюджету	0,00	3 880 203,46	3 880 203,46
41051700	Субвенція з місцевого бюджету за рахунок залишку коштів субвенції на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами, що утворився на початок бюджетного періоду	198 591,13	28 388,52	-170 202,61
41053300	Субвенція з місцевого бюджету на утримання об'єктів спільного користування чи ліквідацію негативних наслідків діяльності об'єктів спільного користування	0,00	49 096,80	49 096,80
41053900	Інші субвенції з місцевого бюджету	2 522 090,59	1 859 976,33	-662 114,26

41056400	Субвенція з місцевого бюджету на створення мережі спеціалізованих служб підтримки осіб, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі за рахунок відповідної субвенції з державного бюджету	284 527,00	0,00	-284 527,00
41057700	Субвенція з місцевого бюджету на виконання окремих заходів з реалізації соціального проекту `Активні парки - локації здорової України` за рахунок відповідної субвенції з державного бюджету	0,00	71 961,27	71 961,27
90010300	Всього доходів	556 479 434,72	627 393 023,35	70 913 588,63

Звіт подібності

метадані

Назва організації
National University of Water and Environmental Engineering
Заголовок
Дипломна_Рабчун.docx
Автор
Науковий керівник / Експерт
Рабчун Оксана ОлександрівнаРабчун Оксана Олександрівна
підрозділ
National University of Water and Environmental Engineering

Обсяг знайдених подібностей

Коефіцієнт подібності визначає, який відсоток тексту по відношенню до загального обсягу тексту було знайдено в різних джерелах. Зверніть увагу, що високі значення коефіцієнта не автоматично означають плагіат. Звіт має аналізувати компетентна / уповноважена особа.

Тривога

У цьому розділі ви знайдете інформацію щодо текстових спотворень. Ці спотворення в тексті можуть говорити про МОЖЛИВІ маніпуляції в тексті. Спотворення в тексті можуть мати навмисний характер, але частіше характер технічних помилок при конвертації документа та його збереженні, тому ми рекомендуємо вам підходити до аналізу цього модуля відповідально. У разі виникнення запитань, просимо звертатися до нашої служби підтримки.

Заміна бука		0
Інтервали		0
Мікропробіли		13
Білі знаки		0
Парафрази (SmartMarks)		45

Подібності за списком джерел

Нижче наведений список джерел. В цьому списку є джерела із різних баз даних. Копір тексту означає в якому джерелі він був знайдений. Ці джерела і значення Коефіцієнту Подібності не відображають прямого плагіату. Необхідно відкрити кожне джерело і проаналізувати зміст і правильність оформлення джерела.

10 найдовших фраз

Копір тексту

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	НАЗВА ТА АДРЕСА ДЖЕРЕЛА URL (НАЗВА БАЗИ)	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
1	https://elar.khmnu.edu.ua/bitstreams/d1d26dfe-5ecc-409a-a2b5-a30328ce48d8/download	102 0.79 %
2	2025_Shevchuk_072_Mag 12/31/2024 University of Customs and Finance (University of Customs and Finance)	49 0.38 %
3	2025_Shevchuk_072_Mag 12/31/2024 University of Customs and Finance (University of Customs and Finance)	37 0.29 %